Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 3ης Μαρτίου 2016*

«Κρατικές ενισχύσεις — Αντιστάθμιση λόγω υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας χορηγηθείσα αναδρομικώς από τις ιταλικές αρχές — Υπηρεσίες διαπεριφερειακής μεταφοράς με υπεραστικά λεωφορεία παρασχεθείσες μεταξύ 1987 και 2003 — Απόφαση κρίνουσα την ενίσχυση ασύμβατη με την εσωτερική αγορά — Διατήρηση υποχρεώσεως δημόσιας υπηρεσίας — Χορήγηση αντισταθμίσεως — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1191/69»

Στην υπόθεση T-15/14,

Simet SpA, με έδρα το Rossano Calabro (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους A. Clarizia, C. Varrone και P. Clarizia, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους G. Conte, D. Grespan και P.-J. Loewenthal,

καθής,

με αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως 2014/201/ΕΕ της Επιτροπής, της 2ας Οκτωβρίου 2013, για αναδρομική αντιστάθμιση στη Simet SpA για υπηρεσίες δημοσίων μεταφορών που παρασχέθηκαν από το 1987 έως το 2003 [κρατική ενίσχυση SA.33037 (2012/C) Ιταλία] (ΕΕ 2014, L 114, σ. 67),

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους Δ. Γρατσία, πρόεδρο, M. Kancheva (εισηγήτρια) και C. Wetter, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Ιουλίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Η προσφεύγουσα, Simet SpA, είναι εταιρία που παρέχει υπηρεσίες οδικής μεταφοράς επιβατών. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα εκμεταλλεύεται δίκτυο τακτικών διαπεριφερειακών συνδέσεων με υπεραστικά λεωφορεία μεταξύ της Καλαβρίας και άλλων περιφερειών της Ιταλίας (στο εξής: διαπεριφερειακές συνδέσεις). Πέραν των υπηρεσιών αυτών, που αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της δραστηριότητάς της, η προσφεύγουσα παρέχει και άλλες υπηρεσίες, ιδίως στους τομείς της διεθνούς μεταφοράς, του τουρισμού και της μισθώσεως πούλμαν με οδηγούς.

Νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις δραστηριότητες της προσφεύγουσας

2 Η δραστηριότητα της προσφεύγουσας διεπόταν, κατά την πάροδο των ετών, από αλλεπάλληλα πλέγματα νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δίκαιο της Ένωσης

3 Ο τομέας της οδικής μεταφοράς αποτέλεσε αντικείμενο διοργανώσεως και ρυθμίσεως σε επίπεδο Ένωσης, ιδίως, διά του κανονισμού (ΕΟΚ) 1191/69 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1969, περί των ενεργειών των κρατών μελών που αφορούν τις υποχρεώσεις που είναι συνυφασμένες με την έννοια της δημόσιας υπηρεσίας στον τομέα των σιδηροδρομικών, οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/001, σ. 100).

4 Το άρθρο 1 του κανονισμού 1191/69 έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη πρέπει να καταργήσουν όλες τις υποχρεώσεις τις συνυφασμένες με την έννοια της δημόσιας υπηρεσίας, όπως αυτές καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό, οι οποίες επιβάλλονται στις σιδηροδρομικές, οδικές και εσωτερικές πλωτές μεταφορές.

2. Πάντως, υποχρεώσεις αυτής της φύσεως είναι δυνατό να διατηρηθούν κατά το μέτρο που είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση παροχής επαρκών υπηρεσιών μεταφοράς.

[…]

4. Τα οικονομικά βάρη που αναλαμβάνουν οι επιχειρήσεις μεταφορών λόγω της διατηρήσεως των υποχρεώσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 […] αντισταθμίζονται σύμφωνα με τις κοινές μεθόδους που καθορίζονται σ' αυτό τον κανονισμό.»

5 Το άρθρο 2 του κανονισμού 1191/69 ορίζει τα εξής:

«1. Ως "υποχρεώσεις δημοσίας υπηρεσίας" νοούνται οι υποχρεώσεις τις οποίες οι επιχειρήσεις μεταφορών, αν λάμβαναν αποκλειστικά υπόψη τα δικά τους συμφέροντα, δεν θα ανελάμβαναν ή δεν θα ανελάμβαναν στην ίδια έκταση ή με τους αυτούς όρους.

2. Οι υποχρεώσεις δημοσίας υπηρεσίας κατά την έννοια της παραγράφου 1 περιλαμβάνουν την υποχρέωση λειτουργίας, την υποχρέωση μεταφοράς και την υποχρεωτική τιμολόγηση.

3. Κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού ως "υποχρέωση λειτουργίας" νοείται η υποχρέωση που επιβάλλεται στις επιχειρήσεις μεταφορών, να λαμβάνουν σχετικά με οποιαδήποτε γραμμή ή εγκατάσταση των οποίων η εκμετάλλευση ανατέθηκε σ' αυτές με άδεια ή με ισότιμη εξουσιοδότηση,

όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση της παροχής υπηρεσίας μεταφοράς, που πληροί ορισμένα κριτήρια συνέχειας, τακτικότητας και μεταφορικής δυναμικότητας. Η υποχρέωση λειτουργίας περιλαμβάνει επίσης οποιαδήποτε υποχρέωση λειτουργίας συμπληρωματικών γραμμών καθώς και οποιαδήποτε υποχρέωση διατηρήσεως σε καλή κατάσταση των γραμμών του πλεονάζοντος σε σχέση με τις ανάγκες του συνολικού δικτύου υλικού και των εγκαταστάσεων μετά την κατάργηση των γραμμών.

4. Κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού ως “υποχρέωση μεταφοράς” νοείται η υποχρέωση των μεταφορικών επιχειρήσεων να δέχονται και να μεταφέρουν επιβάτες ή εμπορεύματα με καθορισμένα κόμιστρα και με καθορισμένους όρους.

5. Κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού ως “υποχρεωτική τιμολόγηση” νοείται κάθε υποχρέωση που επιβάλλεται στις επιχειρήσεις μεταφορών να εφαρμόζουν τιμές που καθορίζονται ή εγκρίνονται από οποιαδήποτε δημόσια αρχή, οι οποίες είναι αντίθετες με τα εμπορικά συμφέροντα της επιχειρήσεως και οι οποίες προκύπτουν από την επιβολή ή την άρνηση τροποποιήσεως συγκεκριμένων μέτρων για τις τιμές, ιδιαίτερα για ορισμένες κατηγορίες επιβατών ή εμπορευμάτων, ή για ορισμένες γραμμές.

Οι διατάξεις του προηγουμένου εδαφίου δεν εφαρμόζονται ως προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα γενικά μέτρα πολιτικής επί των τιμών που εφαρμόζονται στο σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων, ή από τα μέτρα που λαμβάνονται όσον αφορά τα κόμιστρα και τους όρους μεταφοράς γενικά, στο πλαίσιο της οργανώσεως της αγοράς μεταφορών ή μέρους αυτής.»

6 Το άρθρο 4 του κανονισμού 1191/69 έχει ως εξής:

«1. Οι επιχειρήσεις μεταφορών πρέπει να υποβάλλουν αιτήσεις στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, για την ολική ή μερική κατάργηση οποιασδήποτε υποχρεώσεως δημοσίας υπηρεσίας όταν αυτή η υποχρέωση συνεπάγεται οικονομικά μειονεκτήματα για τις επιχειρήσεις αυτές.

2. Στις αιτήσεις τους, οι επιχειρήσεις μεταφορών δύνανται να προτείνουν την αντικατάσταση του τρόπου μεταφοράς που χρησιμοποιείται, με άλλους τρόπους. Οι επιχειρήσεις κατ’ εφαρμογή του άρθρου 5 καθορίζουν το αποθεματικό που είναι δυνατό να βελτιώσει την οικονομική τους κατάσταση.»

7 Το άρθρο 5 του κανονισμού 1191/69 ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε υποχρέωση λειτουργίας ή μεταφοράς θεωρείται ότι συνεπάγεται οικονομικά μειονεκτήματα, όταν η μείωση των οικονομικών βαρών η οποία δύναται να προκύψει από την ολική ή μερική κατάργηση της υποχρεώσεως για μία επιχείρηση ή όμιλο επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν αυτήν την υποχρέωση υπερβαίνει τη μείωση των εσόδων που προκύπτουν από την κατάργηση αυτή.

Τα οικονομικά μειονεκτήματα καθορίζονται βάσει αναλυτικής καταστάσεως, η οποία είναι ενημερωμένη εάν είναι αναγκαίο και εμφανίζει τα ετήσια οικονομικά μειονεκτήματα που συνίστανται στη διαφορά μεταξύ της μειώσεως των ετησίων οικονομικών βαρών και της μειώσεως των ετησίων εσόδων, που θα προέκυπτε από την κατάργηση της υποχρεώσεως.

Εάν πάντως η υποχρέωση λειτουργίας ή μεταφοράς αφορά μία ή περισσότερες κατηγορίες μεταφοράς επιβατών ή εμπορευμάτων στο σύνολο ή σε ουσιώδες μέρος του δικτύου, η οικονομική επιβάρυνση η οποία θα εξαλείφετο με την κατάργηση της υποχρεώσεως υπολογίζεται βάσει της κατανομής μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών κυκλοφορίας, του συνολικού κόστους που βαρύνει την επιχείρηση σαν αποτέλεσμα των μεταφορικών της δραστηριοτήτων.

Στην περίπτωση αυτή, το οικονομικό μειονέκτημα θα είναι ίσο με τη διαφορά μεταξύ του κόστους που πρέπει να καταλογιστεί στο τμήμα της δραστηριότητας της επιχειρήσεως που επηρεάζεται από τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας και των αντιστοίχων εσόδων.

Τα οικονομικά μειονεκτήματα καθορίζονται, αφού ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις της υποχρεώσεως στο σύνολο της δραστηριότητας της επιχειρήσεως.

2. Η υποχρεωτική τιμολόγηση θεωρείται ότι συνεπάγεται οικονομικές επιβαρύνσεις όταν η διαφορά μεταξύ των εσόδων από τη μεταφορά η οποία υπόκειται στην υποχρέωση αυτή και του οικονομικού βάρους που προκύπτει από αυτή τη μεταφορά είναι μικρότερη από τη διαφορά μεταξύ των [εσόδων] που θα προέκυπταν από αυτή τη μεταφορά και των σχετικών οικονομικών επιβαρύνσεων αν η εκμετάλλευση [γινόταν] επί εμπορικής βάσεως, αφού ληφθούν υπόψη το κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων που υπόκεινται στην υποχρέωση και οι συνθήκες της αγοράς.»

8 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 1191/69, «[ο]ι αποφάσεις περί διατηρήσεως ή καταργήσεως, εν όλω ή εν μέρει, μετά από ορισμένο χρόνο, υποχρεώσεως δημόσιας υπηρεσίας πρέπει να προβλέπουν την αντιστάθμιση των οικονομικών βαρών που προκύπτουν από αυτές [σύμφωνα με τις κοινές μεθόδους που καθορίζουν τα άρθρα 10 έως 13 του κανονισμού αυτού]».

9 Το άρθρο 10 του κανονισμού 1191/69 ορίζει τα εξής:

«1. Το ποσό της αντισταθμιστικής καταβολής που προβλέπεται στο άρθρο 6, στην περίπτωση υποχρεώσεως λειτουργίας ή μεταφοράς, πρέπει να είναι ίσο με τη διαφορά μεταξύ της μειώσεως των οικονομικών επιβαρύνσεων και της μειώσεως των εσόδων της επιχειρήσεως, αν το σύνολο ή το αντίστοιχο μέρος αυτής της υποχρεώσεως καταργηθεί για το διάστημα του χρόνου που εξετάζεται.

Εάν, πάντως, ο υπολογισμός των οικονομικών μειονεκτημάτων έγινε διά κατανομής, στα διάφορα μέρη της μεταφορικής της δραστηριότητας, του συνολικού κόστους που βαρύνει την επιχείρηση γι' αυτές τις μεταφορικές δραστηριότητες, το ποσό της αντισταθμιστικής καταβολής είναι ίσο με τη διαφορά μεταξύ του κόστους που κατανέμεται στο μέρος εκείνο της δραστηριότητας της επιχειρήσεως, που συνδέεται με την υποχρέωση δημοσίας υπηρεσίας και τα αντίστοιχα έσοδα.

2. Για τον καθορισμό των οικονομικών επιβαρύνσεων και των εσόδων, που αναφέρονται στην παράγραφο 1, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις από την κατάργηση αυτής της υποχρεώσεως στο σύνολο της δραστηριότητας της επιχειρήσεως.»

10 Δυνάμει του άρθρου 12 του κανονισμού 1191/69, το κόστος, που προκύπτει από τη διατήρηση υποχρεώσεων, πρέπει να υπολογίζεται με βάση την αποτελεσματική διαχείριση της επιχειρήσεως και την παροχή υπηρεσιών μεταφοράς ικανοποιητικής ποιότητας. Ο τόκος που αποφέρει το κεφάλαιο είναι δυνατό να αφαιρείται από τον τόκο που λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό των εξόδων.

11 Το άρθρο 14 του κανονισμού 1191/69 έχει ως εξής:

«1. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη δύνανται να επιβάλλουν υποχρεώσεις δημοσίας υπηρεσίας σε επιχειρήσεις μεταφορών μόνο κατά το μέτρο που οι υποχρεώσεις αυτές είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση παροχής επαρκών υπηρεσιών μεταφοράς.

2. Όταν οι ανωτέρω υποχρεώσεις συνεπάγονται για τις επιχειρήσεις μεταφορών οικονομικά μειονεκτήματα κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφοι 1 και 2, ή οικονομικές επιβαρύνσεις κατά την έννοια του άρθρου 9, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών πρέπει να προβλέπουν στις αποφάσεις περί επιβολής αυτών των υποχρεώσεων, τη χορήγηση αντισταθμίσεως για τα οικονομικά βάρη. Οι διατάξεις των άρθρων 10 έως 13 εφαρμόζονται ανάλογα.»

12 Το άρθρο 17, παράγραφος 2, του κανονισμού 1191/69 ορίζει τα εξής:

«2. Οι αντισταθμίσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό εξαιρούνται της προκαταρκτικής διαδικασίας ενημερώσεως, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος.

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν αμέσως στην Επιτροπή λεπτομέρειες, ταξινομημένες κατά κατηγορία υποχρεώσεως, των αντισταθμίσεων που χορηγούνται για τα οικονομικά βάρη που αναλαμβάνουν οι επιχειρήσεις μεταφορών, λόγω της διατηρήσεως των υποχρεώσεων δημοσίας υπηρεσίας που καθορίζονται στο άρθρο 2, ή της εφαρμογής στις μεταφορές επιβατών, των τιμών και των όρων μεταφοράς που επιβάλλονται προς το συμφέρον μιας ή περισσοτέρων ιδιαιτέρων κατηγοριών προσώπων.»

13 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1893/91 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 1991, για την τροποποίηση του κανονισμού 1191/69 (ΕΕ L 169, σ. 1), ο οποίος άρχισε να ισχύει την 1η Ιουλίου 1992, κατήργησε τη δυνατότητα των κρατών μελών να διατηρούν ή να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις μεταφορών υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας, εξαιρουμένων των επιχειρήσεων εκείνων των οποίων η δραστηριότητα περιοριζόταν αποκλειστικά στην εκμετάλλευση παρεχομένων αστικών, προαστιακών ή περιφερειακών υπηρεσιών.

14 Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, του κανονισμού 1191/69, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1893/91, «[π]ροκειμένου να εξασφαλιστεί επαρκής παροχή υπηρεσιών μεταφορών, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τους κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και χωροταξικούς παράγοντες, ή προκειμένου να διασφαλιστούν συγκεκριμένοι όροι ως προς τα κόμιστρα υπέρ ορισμένων κατηγοριών επιβατών, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να συνάψουν συμβάσεις δημόσιας υπηρεσίας με επιχείρηση μεταφορών».

15 Ως εκ τούτου, το άρθρο 14 του κανονισμού 1191/69, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1893/91, ορίζει τα εξής:

«1. Ως “σύμβαση δημόσιας υπηρεσίας” νοείται μια σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ των αρμόδιων αρχών ενός κράτους μέλους και μιας επιχείρησης μεταφορών με σκοπό να παρέχονται στο κοινό επαρκείς υπηρεσίες μεταφορών.

Η σύμβαση δημόσιας υπηρεσίας μπορεί ιδιαίτερα να περιλαμβάνει:

— υπηρεσίες μεταφορών που να ανταποκρίνονται σε καθορισμένα πρότυπα συνέχειας, τακτικής εξυπηρέτησης, μεταφορικής ικανότητας και ποιότητας,

— συμπληρωματικές υπηρεσίες μεταφορών,

— υπηρεσίες μεταφορών με καθορισμένα κόμιστρα και όρους, ιδίως για ορισμένες κατηγορίες επιβατών ή για ορισμένες συνδέσεις,

— προσαρμογ[ές] των υπηρεσιών στις πρακτικές ανάγκες.

2. Η σύμβαση δημόσιας υπηρεσίας περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα σημεία:

α) τα χαρακτηριστικά των παρεχόμενων υπηρεσιών, ιδίως τα πρότυπα συνέχειας, τακτικής εξυπηρέτησης, μεταφορικής ικανότητας και ποιότητας·

β) το τίμημα των παροχών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, το οποίο είτε προστίθεται στις εισπράξεις από κόμιστρα είτε περιλαμβάνει τις εισπράξεις, καθώς και τις λεπτομέρειες των χρηματοοικονομικών σχέσεων μεταξύ των δύο μερών·

γ) τους κανόνες που αφορούν τις εν γένει τροποποιήσεις της σύμβασης, ιδίως προκειμένου να αντιμετωπιστούν απρόβλεπτες μεταβολές·

δ) τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης·

ε) τις κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησης της σύμβασης.

3. Τα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία χρησιμοποιούνται για την παροχή υπηρεσιών μεταφορών οι οποίες αποτελούν αντικείμενο σύμβασης δημόσιας υπηρεσίας, μπορούν να ανήκουν στην επιχείρηση ή να έχουν τεθεί στη διάθεσή της.

4. Κάθε επιχείρηση η οποία προτίθεται να τερματίσει ή να επιφέρει ουσιαστικές τροποποιήσεις σε υπηρεσία μεταφορών την οποία παρέχει στο κοινό κατά τρόπο συνεχή και τακτικό, ενώ η υπηρεσία αυτή δεν καλύπτεται από τη σύμβαση ή την υποχρέωση δημόσιας υπηρεσίας, ενημερώνει σχετικά, τρεις τουλάχιστον μήνες νωρίτερα, τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους.

Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αρνηθούν την ενημέρωση αυτή.

Η διάταξη αυτή δεν θίγει τις άλλες εθνικές διαδικασίες που εφαρμόζονται όσον αφορά το δικαίωμα τερματισμού ή τροποποίησης των υπηρεσιών μεταφορών.

5. Οι αρμόδιες αρχές, αφού τους γνωστοποιηθεί η πληροφορία που αναφέρεται στην παράγραφο 4, μπορούν να επιβάλουν τη διατήρηση της υπηρεσίας αυτής για ένα επιπλέον έτος, κατ' ανώτατο όριο, από την ημερομηνία της προειδοποίησης, και κοινοποιούν την απόφαση αυτή στην επιχείρηση τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την ημερομηνία κατά την οποία λήγει η ισχύς της προειδοποίησης.

Μπορούν επίσης να αναλάβουν την πρωτοβουλία για τη διαπραγμάτευση της έναρξης ή της τροποποίησης μιας τέτοιας υπηρεσίας μεταφορών.

6. Οι επιβαρύνσεις που απορρέουν, για τις επιχειρήσεις μεταφορών, από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 αντισταθμίζονται σύμφωνα με τις κοινές μεθόδους που αναφέρονται στα τμήματα II, III και IV.»

16 Αντιθέτως, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1191/69, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1893/91, «οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να διατηρήσουν ή να επιβάλουν τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 2 για τις αστικές, προαστιακές και περιφερειακές υπηρεσίες μεταφορών επιβατών». Στην περίπτωση αυτή, «[ο]ι προϋποθέσεις και οι λεπτομέρειες, καθώς και οι μέθοδοι αντιστάθμισης, ορίζονται στα τμήματα II, III και IV».

17 Στην ως άνω διάταξη επισημαίνονται, επίσης, τα εξής:

«Όταν μια επιχείρηση μεταφορών εκμεταλλεύεται ταυτόχρονα και υπηρεσίες που υπόκεινται σε [υποχρεώσεις] δημόσιας υπηρεσίας και άλλες δραστηριότητες, οι προαναφερόμενες δημόσιες υπηρεσίες πρέπει να υπάγονται σε διαφορετικές μονάδες ώστε να πληρούνται τουλάχιστον οι ακόλουθοι όροι:

α) οι λογαριασμοί που αντιστοιχούν στην καθεμία από αυτές τις δραστηριότητες εκμετάλλευσης να είναι ξεχωριστοί και τα αντίστοιχα στοιχεία του ενεργητικού να κατανέμονται σύμφωνα με τους ισχύοντες λογιστικούς κανόνες·

β) οι δαπάνες να ισοσκελίζονται από τα έσοδα εκμετάλλευσης και από τις πληρωμές των δημοσίων αρχών, χωρίς να είναι δυνατή η μεταφορά πόρων από ή προς άλλο τομέα δραστηριότητας της επιχείρησης.»

18 Ο κανονισμός 1191/69, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1893/91, καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών 1191/69 και (ΕΟΚ) 1107/70 (ΕΕ L 315, σ. 1), ο οποίος άρχισε να ισχύει στις 3 Δεκεμβρίου 2009.

Εθνικό δίκαιο

19 Η προσφεύγουσα προέβαινε αρχικώς σε εκμετάλλευση των διαπεριφερειακών συνδέσεων δυνάμει αποφάσεων παραχωρήσεως ετήσιας διάρκειας, εκδιδόμενων από το Ministero delle Infrastructure e dei Trasporti (ιταλικό Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, στο εξής: MIT), κατ' εφαρμογήν του legge n. 1822 Disciplina degli autoservizi di linea (autolinee) per viaggiatori, bagagli e pacchi agricoli in regime di concessione all'industria privata (νόμου αριθ. 1822 περί ρυθμίσεως της παροχής υπηρεσιών μεταφορών με λεωφορεία τακτικών δρομολογίων για επιβάτες, αποσκευές και γεωργικά δέματα υπό το καθεστώς της παραχωρήσεως σε επιχειρηματικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα), της 28ης Σεπτεμβρίου 1939 (*GURI* αριθ. 292, της 18ης Δεκεμβρίου 1939, στο εξής: νόμος 1822/1939).

20 Κατά το άρθρο 3 του νόμου 1822/1939, η απόφαση παραχωρήσεως συνοδευόταν από «ειδική συγγραφή υποχρεώσεων περιλαμβάνουσα όλες τις προϋποθέσεις τεχνικής, διοικητικής και οικονομικής φύσεως, οι οποίες διέπουν αυτή καθαυτήν την παραχώρηση, καθώς και τις υποχρεώσεις μεταφοράς των ταχυδρομικών αντικειμένων». Το άρθρο 6, παράγραφος 2, σημείο 3, του ίδιου νόμου προέβλεπε ότι, οσάκις υφίσταντο πλείονες αιτούντες για μία και την αυτή παραχώρηση, η διοίκηση έδιδε προτεραιότητα, ιδίως, σε αυτόν που κατεδείκνυε ότι ανελάμβανε και άλλα καθήκοντα για την εκτέλεση έργων ή για την παροχή υπηρεσιών τοπικού ενδιαφέροντος σχετιζομένων με τις υπηρεσίες μεταφορών και ότι ήταν σε θέση να αντεπεξέλθει στα καθήκοντα αυτά. Εξάλλου, το άρθρο 1 του νόμου 1822/1939 προέβλεπε ότι οι παραχωρησιούχοι υπείχαν την υποχρέωση να μεταφέρουν τα ταχυδρομικά αντικείμενα κατόπιν αιτήματος του οργανισμού ταχυδρομείων και τηλεγραφικών επικοινωνιών.

21 Ο νόμος 1822/1939 τροποποιήθηκε με το decreto del Presidente della Repubblica n. 369 Regolamento recante semplificazione del procedimento di concessione di autolinee ordinarie di competenza statale (προεδρικό διάταγμα αριθ. 369 περί ρυθμίσεως επιφέρουσας απλοποίηση της διαδικασίας της κατά παραχώρηση εκμεταλλεύσεως υπηρεσιών μεταφορών με λεωφορεία τακτικών δρομολογίων, οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημοσίου), της 22ας Απριλίου 1994 (τακτικό συμπλήρωμα αριθ. 91 στη *GURI* αριθ. 136, της 13ης Ιουνίου 1994, στο εξής: προεδρικό διάταγμα 369/1994). Δυνάμει του προεδρικού διατάγματος 369/1994, οι επιχειρήσεις που επιθυμούσαν να αναδειχθούν παραχωρησιούχοι όφειλαν να αποδείξουν, με την αίτησή τους παραχωρήσεως, «κατά τρόπο σαφή και λεπτομερή την αδυναμία εκπληρώσεως, εν όλω ή εν μέρει, των διαπιστωθεισών απαιτήσεων παροχής δημόσιας ωφέλειας μέσω των ήδη υφιστάμενων υπηρεσιών μεταφορών».

22 Ο νόμος 1822/1939, όπως τροποποιήθηκε με το decreto legislativo n. 369/1994, καταργήθηκε στη συνέχεια με το decreto legislativo n. 285 Riordino dei servizi automobilistici interregionali di competenza statale (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 285 περί αναδιοργανώσεως των υπηρεσιών οδικής μεταφοράς με λεωφορεία σε διαπεριφερειακό επίπεδο που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημοσίου), της 21ης Νοεμβρίου 2005 (τακτικό συμπλήρωμα στην *GURI* αριθ. 6, της 9ης Ιανουαρίου 2006), το οποίο εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν του legge n. 32 Delega al Governo per il riassetto normativo del settore dell'autotrasporto di persone e cose (νόμος αριθ. 32 περί εξουσιοδοτήσεως προς την Κυβέρνηση για την αναμόρφωση των ρυθμίσεων περί της οδικής μεταφοράς προσώπων και εμπορευμάτων), της 1ης Μαρτίου 2005 (*GURI* αριθ. 57, της 10ης Μαρτίου 2005).

23 Ωστόσο, οι μεταβατικές διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος 285/2005 είχαν ως αποτέλεσμα να διατηρηθεί σε ισχύ, ως προς την προσφεύγουσα, το καθεστώς παραχωρήσεων ετήσιας διάρκειας το οποίο προέβλεπε ο νόμος 1822/1939, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το προεδρικό διάταγμα 369/1994, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012.

24 Επιπλέον, η προσφεύγουσα υπάχθηκε σε αλλεπάλληλα πλέγματα εθνικών διατάξεων που προέβλεπαν την καταβολή αντισταθμίσεων για τα οικονομικά βάρη τα οποία απορρέουν από ορισμένες υποχρεώσεις τις οποίες είχαν αναλάβει οι παραχωρησιούχοι υπηρεσιών οδικής μεταφοράς.

25 Ειδικότερα, επί της προσφεύγουσας εφαρμόστηκαν οι διατάξεις του decreto del Presidente della Repubblica αριθ. 1227 Norme riguardanti la soppressione degli obblighi di servizio pubblico nei confronti delle aziende esercenti servizi automobilistici a carattere prevalentemente interregionale, la compensazione degli obblighi di servizio pubblico da mantenere e il rimborso degli oneri per obblighi tariffari (προεδρικό διάταγμα αριθ. 1227 σχετικά με τους κανόνες περί καταργήσεως των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας τις οποίες υπείχαν οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες οδικής μεταφοράς με λεωφορεία προεχόντως σε διαπεριφερειακό επίπεδο, περί αντισταθμίσεως για τη διατήρηση των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας και περί επιστροφής των δαπανών για τις υποχρεωτικές τιμολογήσεις), της 29ης Δεκεμβρίου 1969 (*GURI* αριθ. 75, της 25ης Μαρτίου 1970, στο εξής: προεδρικό διάταγμα 1227/69).

26 Το άρθρο 2 του προεδρικού διατάγματος 1227/69 προέβλεπε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 1191/69, οι επιχειρήσεις που προέβαιναν σε εκμετάλλευση πρωτίστως περιφερειακών υπηρεσιών οδικών μεταφορών μπορούσαν να ζητήσουν από το MIT την εν όλω ή εν μέρει κατάργηση υποχρεώσεως δημόσιας υπηρεσίας που είχε επιβληθεί σ' αυτές, στην περίπτωση που η υποχρέωση αυτή δεν είχε καταργηθεί. Ως εκ τούτου, στις 8 Ιανουαρίου 1981, η προσφεύγουσα έλαβε από τις ιταλικές αρχές, κατ' εφαρμογήν του προεδρικού διατάγματος 1227/69, πόρους προς αντιστάθμιση των οικονομικών βαρών που απέρρεαν από τις υποχρεωτικές τιμολογήσεις που είχαν επιβληθεί στους παραχωρησιούχους κατά τη διάρκεια των ετών 1972 έως 1974.

27 Επί της προσφεύγουσας εφαρμόστηκαν επίσης οι διατάξεις του legge n. 877 Interventi urgenti per gli autoservizi pubblici di linea di competenza statale (νόμος αριθ. 877 περί επειγουσών παρεμβάσεων όσον αφορά τις δημόσιες υπηρεσίες τακτικών δρομολογίων υπεραστικών λεωφορείων, οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημοσίου), της 13ης Δεκεμβρίου 1986 (*GURI* αριθ. 295, της 20ής Δεκεμβρίου 1986), που προέβλεπε ότι μια ενίσχυση έπρεπε να χορηγείται με βάση τις καλυφθείσες αποστάσεις μεταξύ 1ης Απριλίου 1972 και 1986 στις επιχειρήσεις που προέβαιναν σε εκμετάλλευση υπηρεσιών τακτικών δρομολογίων υπεραστικών λεωφορείων, για τις οποίες ήταν υπεύθυνο το Δημόσιο, και υπηρεσιών διεθνών δρομολογίων υπεραστικών λεωφορείων στα σύνορα της Ιταλίας.

28 Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα δεν έλαβε πλέον αντισταθμιστικές πληρωμές.

29 Εξάλλου, το άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχείο β', του legge n. 59 Delega al Governo per il conferimento di funzioni e compiti alle regioni ed enti locali, per la riforma della pubblica amministrazione e per la semplificazione amministrativa (νόμος αριθ. 59 περί εξουσιοδοτήσεως προς την Κυβέρνηση για την ανάθεση καθηκόντων και αρμοδιοτήτων στις περιφέρειες και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως, για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοικήσεως και για την απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών), της 15ης Μαρτίου 1997 (τακτικό συμπλήρωμα αριθ. 56 στην *GURI* αριθ. 63 της 17ης Μαρτίου 1997), όπως τροποποιήθηκε με το Decreto legislativo n. 422 Conferimento alle regioni ed agli enti locali di funzioni e compiti in materia di trasporto pubblico locale, a norma dell'articolo 4, comma 4, della legge 15 marzo 1997, n. 59 (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 422 για την ανάθεση καθηκόντων και αρμοδιοτήτων στις περιφέρειες και τους οργανισμούς

τοπικής αυτοδιοικήσεως σχετικά με την παροχή τοπικών υπηρεσιών μεταφοράς, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 4, του νόμου αριθ. 59 της 15ης Μαρτίου 1997), της 19ης Νοεμβρίου 1997 (*GURI* αριθ. 287, της 10ης Δεκεμβρίου 1997), ορίζει τα εξής:

«[επιβάλλεται να] προβλεφθεί ότι οι περιφέρειες και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, ρυθμίζουν τα περί της παροχής των σχετικών υπηρεσιών, όποιοι και αν είναι οι λεπτομερείς κανόνες σύμφωνα με τους οποίους προσφέρονται οι εν λόγω υπηρεσίες και όποια και αν είναι η μορφή υπό την οποία έχει γίνει η ανάθεση της ευθύνης για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών, είτε με τη μέθοδο της παραχωρήσεως είτε, σύμφωνα με τους λεπτομερείς κανόνες που προβλέπονται από τα άρθρα 22 και 25 του νόμου αριθ. 142, της 8ης Ιουνίου 1990, μέσω συμβάσεων δημόσιας υπηρεσίας, λεπτομερείς κανόνες οι οποίοι θα πρέπει να τηρούν τα άρθρα 2 και 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1191/69 και τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1893/91, να κατοχυρώνουν την οικονομική ασφάλεια/βεβαιότητα και την κάλυψη του προϋπολογισμού και να διασφαλίζουν, το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2000, την επίτευξη αναλογίας τουλάχιστον της τάξεως του 0.35 μεταξύ των εσόδων από την οδική κυκλοφορία και των λειτουργικών εξόδων, αφού αφαιρεθούν τα σχετικά με την υποδομή έξοδα κατόπιν εφαρμογής της οδηγίας 91/440/ΕΟΚ επί των σιδηροδρομικών μεταφορών περιφερειακού και τοπικού ενδιαφέροντος· [επιβάλλεται να] καθοριστούν οι λεπτομερείς κανόνες προς ενθάρρυνση της υπερβάσεως των καταστάσεων που καταλήγουν σε μονοπώλιο ως προς τη διαχείριση των αστικών και υπεραστικών μεταφορών και προς εισαγωγή κανόνων ανταγωνισμού στις υπηρεσίες που παρέχονται επί συνεχούς βάσεως, για την εκτέλεση των οποίων το προσωπικό εναλλάσσεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα· [επιβάλλεται να] καθοριστούν οι λεπτομερείς κανόνες, το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2000, σύμφωνα με τους οποίους οι περιφέρειες πρόκειται να προβούν σε αντικατάσταση των εκ μέρους τους συναπτομένων αυτοτελών συμβάσεων περιφερειακής υπηρεσίας από τη σύμβαση δημόσιας υπηρεσίας μεταξύ του Δημοσίου και της εταιρίας Ferrovie dello Stato Spa.»

Ένδικα βοηθήματα και ένδικα μέσα τα οποία άσκησε η προσφεύγουσα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων

30 Στις 22 Οκτωβρίου 1999 η προσφεύγουσα ζήτησε από το MIT να της καταβάλει αντιστάθμιση για τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας τις οποίες αυτή είχε αναλάβει στο πλαίσιο της εκμεταλλεύσεως των διαπεριφερειακών συνδέσεων κατά την περίοδο από το 1987 έως το 1999. Δεδομένου ότι το MIT αρνήθηκε να καταβάλει την ως άνω αντιστάθμιση, για τον λόγο ότι η αίτηση της προσφεύγουσας δεν πληρούσε τις προβλεπόμενες από το άρθρο 4 του κανονισμού 1191/69 προϋποθέσεις για τη χορήγηση τέτοιας αντισταθμίσεως, η προσφεύγουσα προσέβαλε την απόφαση του MIT με έκτακτη προσφυγή ενώπιον του Προέδρου της Ιταλικής Δημοκρατίας. Η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε με διάταξη του Προέδρου της Ιταλικής Δημοκρατίας στις 10 Οκτωβρίου 2002.

31 Το 2004 η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή-αγωγή ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale del Lazio (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο του Λατίου, Ιταλία, στο εξής: TAR Lazio) ζητώντας να αναγνωρισθεί το δικαίωμά της να λάβει το ποσό των 66 891 982 ευρώ για τα οικονομικά βάρη που είχε αναλάβει λόγω της εκπληρώσεως υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας από το 1987, είτε ως ετήσια αντιστάθμιση, δυνάμει του κανονισμού 1191/69, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1893/91, είτε ως αποζημίωση, ή με βάση τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού και ειδικότερα το άρθρο 2041 του ιταλικού Αστικού Κώδικα. Με απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2009 (αριθ. 112/2009, στο εξής: απόφαση του TAR Lazio), το TAR Lazio απέρριψε ως απαράδεκτα τα αιτήματα της προσφεύγουσας, τα οποία στηρίζονταν στον κανονισμό 1893/91, καθώς και στο άρθρο 2041 του ιταλικού Αστικού Κώδικα. Συναφώς, το TAR Lazio έκρινε, ειδικότερα, κατ' εφαρμογήν της ιταλικής δικονομικής αρχής συμφώνως προς την οποία με τη δικαστική απόφαση διατυπώνεται κρίση όχι μόνον επί των πράγματι προβληθέντων ζητημάτων, αλλά και επί των εμμέσως προβληθέντων ζητημάτων (il giudicato copre il dedotto e il deducibile), ότι με τη διάταξη του Προέδρου της Δημοκρατίας της 10ης Οκτωβρίου 2002 είχε ήδη διατυπωθεί εμμέσως κρίση επί του προβληθέντος

από την προσφεύγουσα αιτήματος το οποίο στηριζόταν στον κανονισμό 1191/69, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1893/91. Εξάλλου, το TAR Lazio απέρριψε το προβληθέν από την προσφεύγουσα αίτημα αποζημιώσεως ως αβάσιμο.

32 Στις 9 Μαρτίου 2009 η προσφεύγουσα άσκησε έφεση κατά της προαναφερθείσας στη σκέψη 31 αποφάσεως του TAR Lazio ενώπιον του Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας, Ιταλία).

33 Με απόφαση της 3ης Μαρτίου 2010 (αριθ. 1405/2010, στο εξής: απόφαση του Consiglio di Stato), το Consiglio di Stato μεταρρύθμισε την απόφαση του TAR Lazio, κρίνοντας ότι η προσφεύγουσα δικαιούνταν, υπό την ιδιότητά της ως φορέα παροχής δημόσιας υπηρεσίας, να λάβει αντισταθμιστικές πληρωμές λόγω των δαπανών που συνεπαγόταν η παροχή της εν λόγω υπηρεσίας, δυνάμει των άρθρων 6, 10 και 11 του κανονισμού 1191/69. Το Consiglio di Stato αποσαφήνισε ότι το ύψος των πληρωμών αυτών έπρεπε να καθοριστεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 35 του decreto legislativo n. 80 Nuove disposizioni in materia di organizzazione e di rapporti di lavoro nelle amministrazioni pubbliche, di giurisdizione nelle controversie di lavoro e di giurisdizione amministrativa, emanate in attuazione dell'articolo 11, comma 4, della legge 15 marzo 1997, n. 59 (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 80 με το οποίο εισήχθησαν νέες διατάξεις στους τομείς της οργανώσεως της εργασίας και των σχέσεων εργασίας στη δημόσια διοίκηση, της αρμοδιότητας εκδικάσεως εργατικών διαφορών και της αρμοδιότητας εκδικάσεως διοικητικών διαφορών, διατάξεις οι οποίες θεσπίστηκαν συμφώνως προς το άρθρο 11, παράγραφος 4, του νόμου 59 της 15ης Μαρτίου 1997), της 31ης Μαρτίου 1998 (τακτικό συμπλήρωμα στην *GURI* αριθ. 82, της 8ης Απριλίου 1998), από τις δημόσιες αρχές βάσει αξιόπιστων στοιχείων αντλουμένων από τους λογαριασμούς που τηρούσε η προσφεύγουσα και παρεχόντων τη δυνατότητα να υπολογισθεί η διαφορά μεταξύ των δαπανών, οι οποίες ήσαν καταλογιστέες στο τμήμα εκείνο της δραστηριότητας της προσφεύγουσας που αφορούσαν την εκπλήρωση της υποχρεώσεως δημόσιας υπηρεσίας, και των εσόδων που απέφερε η δραστηριότητα αυτή.

34 Αντιθέτως, το Consiglio di Stato ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία όσον αφορά την εκδίκαση της ασκηθείσας πρωτοδίκως αγωγής αποζημιώσεως, με το σκεπτικό ότι μόνον αφότου οι ιταλικές δημόσιες αρχές θα έχουν προβεί σε υπολογισμό των οφειλομένων λόγω αντισταθμίσεως ποσών θα καταστεί δυνατή η διαπίστωση οποιασδήποτε εναπομένουσας ζημίας, μη καλυπτόμενης από τον εν λόγω υπολογισμό, την οποία θα πρέπει, στη συνέχεια, να προβάλει και να αποδείξει η προσφεύγουσα. Εξάλλου, το Consiglio di Stato έκρινε ότι, στο μέτρο που είχε κάνει δεκτό το αίτημα της προσφεύγουσας περί αναγνωρίσεως του δικαιώματός της να λάβει αντιστάθμιση, δεν συνέτρεχε λόγος να αποφανθεί επί του αιτήματος σχετικά με τη διαπίστωση της υπάρξεως αδικαιολογήτου πλουτισμού, το οποίο στηριζόταν στο άρθρο 2041 του ιταλικού Αστικού Κώδικα.

35 Την 1η Απριλίου 2011 το Consiglio di Stato εξέδωσε, κατόπιν αιτήματος της προσφεύγουσας, διάταξη με την οποία υποχρέωνε το MIT να προβεί στον υπολογισμό των αντισταθμιστικών πληρωμών κατ' εφαρμογήν της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεώς του.

36 Στις 17 Ιανουαρίου 2012, λόγω των δυσχερειών που αντιμετώπισε το MIT όσον αφορά τον εκ μέρους του υπολογισμό των αντισταθμιστικών πληρωμών και κατόπιν αιτήματος της προσφεύγουσας, το Consiglio di Stato εξέδωσε νέα διάταξη με την οποία διόρισε επιτροπή συγκείμενη από τρεις ανεξάρτητους πραγματογνώμονες οι οποίοι ήσαν επιφορτισμένοι με τον υπολογισμό του ποσού των οφειλομένων στην προσφεύγουσα αντισταθμιστικών πληρωμών, κατ' εφαρμογήν της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεώς του.

37 Η επιτροπή πραγματογνωμόνων, δεδομένου ότι δεν κατέληξε σε ομόφωνο πόρισμα, υπέβαλε, αφενός, στις 20 Αυγούστου 2012, έκθεση της πλειοψηφίας, υπογεγραμμένη από τους δύο εκ των πραγματογνωμόνων, με την οποία διαπιστωνόταν ότι οι οφειλόμενες στην προσφεύγουσα αντισταθμιστικές πληρωμές ανέρχονταν σε 22 049 796 ευρώ και, αφετέρου, στις 29 Αυγούστου 2012, έκθεση της μειοψηφίας, υπογεγραμμένη από το τρίτο μέλος της επιτροπής πραγματογνωμόνων που

είχε την ιδιότητα του προέδρου της εν λόγω επιτροπής, με την οποία διαπιστωνόταν ότι τα διαθέσιμα στοιχεία δεν ήσαν επαρκή για τον καθορισμό της αντισταθμίσεως που έπρεπε να αναγνωρισθεί υπέρ της προσφεύγουσας και ότι, επομένως, δεν ήταν δυνατό να της χορηγηθεί καμία αντιστάθμιση.

Διοικητική διαδικασία

38 Κατόπιν της από 1 Απριλίου 2011 διατάξεως του Consiglio di Stato, οι ιταλικές αρχές, στις 18 Μαΐου 2011, γνωστοποίησαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη χορήγηση αντισταθμίσεως στην προσφεύγουσα λόγω των παρασχεθεισών μεταξύ 1987 και 2003 υπηρεσιών διαπεριφερειακής μεταφοράς επιβατών με υπεραστικά λεωφορεία, στο πλαίσιο υποχρεώσεως παροχής δημόσιας υπηρεσίας, σε εκτέλεση της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato.

39 Στις 12 Ιουλίου 2011, 5 Οκτωβρίου 2011, 20 Φεβρουαρίου 2012, 2 και 28 Μαρτίου 2012 και 17 Απριλίου 2012, οι ιταλικές αρχές υπέβαλαν συμπληρωματικές πληροφορίες όσον αφορά το κοινοποιηθέν μέτρο.

40 Με έγγραφο της 31ης Μαΐου 2012, η Επιτροπή κοινοποίησε στις ιταλικές αρχές την απόφασή της να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, και κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.

41 Οι ιταλικές αρχές υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας την 1η Ιουνίου 2012 καθώς και στις 24 Σεπτεμβρίου 2012 και 11 Οκτωβρίου 2012.

42 Η προσφεύγουσα, υπό την ιδιότητα του τρίτου ενδιαφερόμενου, υπέβαλε τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας στις 4 Αυγούστου 2012, 31 Οκτωβρίου 2012 και 13 Δεκεμβρίου 2012.

43 Οι ιταλικές αρχές υπέβαλαν σχόλια επί των παρατηρήσεων της προσφεύγουσας στις 28 Νοεμβρίου 2012, 4 και 19 Δεκεμβρίου 2012 και στις 10 Ιανουαρίου 2013.

Η προσβαλλόμενη απόφαση

44 Στις 2 Οκτωβρίου 2013 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2014/201/ΕΕ, για αναδρομική αντιστάθμιση στη Simet για υπηρεσίες δημοσίων μεταφορών που παρασχέθηκαν από το 1987 έως το 2003 [κρατική ενίσχυση SA.33037 (2012/C) Ιταλία] (ΕΕ 2014, L 114, σ. 67, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), με την οποία κρίθηκε ότι το κοινοποιηθέν από τις ιταλικές αρχές μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η οποία είναι ασύμβατη με την εσωτερική αγορά.

45 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε, καταρχάς, ότι το κοινοποιηθέν μέτρο ήταν καταλογιστέο στο Δημόσιο, συνεπαγόταν τη χρήση κρατικών πόρων, παρείχε οικονομικό πλεονέκτημα στην προσφεύγουσα, είχε επιλεκτικό χαρακτήρα και μπορούσε να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μέχρι σημείου ώστε να επηρεάσει το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επισήμανε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν πληρούσε το δεύτερο κριτήριο που έχει θέσει το Δικαστήριο με την απόφαση της 24ης Ιουλίου 2003, Altmark Trans και Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, Συλλογή, στο εξής: απόφαση Altmark, EU:C:2003:415), σύμφωνα με το οποίο οι παράμετροι βάσει των οποίων υπολογίζεται η αντιστάθμιση πρέπει να έχουν προσδιορισθεί προηγουμένως αντικειμενικά και με διαφάνεια. Η Επιτροπή συνήγαγε εξ αυτών ότι το κοινοποιηθέν μέτρο συνιστούσε ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

46 Εν συνεχεία, η Επιτροπή εξέτασε το ζήτημα αν το κοινοποιηθέν μέτρο μπορούσε να θεωρηθεί, υπό το πρίσμα του άρθρου 17, παράγραφος 2, του κανονισμού 1191/69, ως αντιστάθμιση εξαιρούμενη της υποχρεώσεως της εκ των προτέρων κοινοποιήσεως, η οποία προβλέπεται από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.

47 Προς τούτο, αφενός, η Επιτροπή εξέτασε αν οι ιταλικές αρχές είχαν επιβάλει μονομερώς στην προσφεύγουσα υποχρέωση δημόσιας υπηρεσίας, κατά την έννοια του άρθρου 1 του κανονισμού 1191/69. Στο πλαίσιο αυτό, πρώτον, η Επιτροπή εκτίμησε ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα ανέλαβε την πρωτοβουλία να ζητήσει ανανέωση των εφαρμοζόμενων στις παραχωρήσεις συγγραφών υποχρεώσεων για καθένα από τα δεκαέξι έτη που περιελάμβανε η σχετική περίοδος ήταν ασύμβατο με το επιχείρημα περί μονομερούς επιβολής υποχρεώσεως δημόσιας υπηρεσίας. Δεύτερον, η Επιτροπή προέβαλε ότι το γεγονός ότι στις συγγραφές υποχρεώσεων μνημονεύονταν τα κόμιστρα, οι διαδρομές, η συχνότητα των δρομολογίων και τα ωράρια υπηρεσίας των οποίων η τήρηση ήταν επιβεβλημένη δεν σήμαινε κατ' ανάγκην, αυτό καθαυτό, ότι οι εκδοθείσες αποφάσεις παραχωρήσεως είχαν ως συνέπεια τη μονομερή επιβολή στην προσφεύγουσα υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας. Τρίτον, η Επιτροπή επισήμανε ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κάποιο στοιχείο που να είναι ικανό να αποδείξει ότι αυτή είχε όντως παράσχει υπηρεσίες μεταφοράς ταχυδρομικών αντικειμένων, ούτε κάποιο δικαιολογητικό έγγραφο σχετικό με το καθαρό κόστος που προέκυψε από την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών. Τέταρτον, όσον αφορά τα κόμιστρα που η προσφεύγουσα εφάρμοζε όσον αφορά τις υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών τις οποίες αυτή παρείχε, η Επιτροπή εκτιμά ότι το γεγονός ότι τα εν λόγω κόμιστρα είχαν εγκριθεί από το MIT και ότι γινόταν λόγος για κόμιστρα που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις δεν σημαίνει, αυτό καθαυτό, ότι τα εν λόγω κόμιστρα δεν είχαν αρχικώς καθοριστεί από τους φορείς που προέβαιναν σε εκμετάλλευση των εν λόγω υπηρεσιών. Εν πάση περιπτώσει, κατά την άποψη της Επιτροπής, τα εν λόγω προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις κόμιστρα δεν υπάγονται σε υποχρεωτική τιμολόγηση κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 5, του κανονισμού 1191/69, καθόσον η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται ως προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα γενικά μέτρα πολιτικής επί των τιμών που εφαρμόζονται στο σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων ή από τα μέτρα που λαμβάνονται όσον αφορά τα κόμιστρα και τους γενικούς όρους μεταφορών στο πλαίσιο της οργανώσεως της αγοράς μεταφορών ή μέρους αυτής. Πέμπτον, όσον αφορά τις αρνήσεις που αντέταξε το MIT ως προς τα αιτήματα της προσφεύγουσας να συσταθούν νέες υπηρεσίες ή να επεκταθούν οι υφιστάμενες υπηρεσίες, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι αρνήσεις αυτές αποτελούσαν απόρροια του τρόπου κατά τον οποίο η λειτουργία των τακτικών υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών διεπόταν από τον νόμο 1822/1939, λαμβανομένου υπόψη ότι αυτός ο τελευταίος νόμος επέτρεπε τη δημιουργία ή την επέκταση νέων υπηρεσιών μόνο στο μέτρο που οι νέες αποφάσεις παραχωρήσεως δεν θα επηρέαζαν τα δικαιώματα των λοιπών φορέων εκμεταλλεύσεως. Εξάλλου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, γενικότερα, η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει απόδειξη περί του ότι αυτή είχε υποβάλει αιτήματα σχετικά με την τροποποίηση των χαρακτηριστικών που παρατίθενται στις συγγραφές υποχρεώσεων ούτε περί του ότι τα εν λόγω αιτήματα είχαν απορριφθεί από το MIT.

48 Αφετέρου, η Επιτροπή εξέτασε αν η χορηγηθείσα στην προσφεύγουσα αντιστάθμιση ήταν σύμφωνη προς την προβλεπόμενη από τον κανονισμό 1191/69 κοινή μέθοδο αντισταθμίσεως.

49 Πρώτον, η Επιτροπή επισήμανε ότι, κατά το άρθρο 10 του κανονισμού 1191/69, στην περίπτωση υποχρεώσεως λειτουργίας ή μεταφοράς, το ποσό της αντισταθμιστικής καταβολής έπρεπε να είναι ίσο με τη διαφορά μεταξύ της μειώσεως των οικονομικών επιβαρύνσεων και της μειώσεως των εσόδων της επιχειρήσεως που θα μπορούσε να προκύψει από την κατάργηση του συνόλου ή του αντίστοιχου μέρους της επίμαχης υποχρεώσεως κατά το υπό εξέταση χρονικό διάστημα. Πάντως, κατά τη νομολογία, οι καθοριζόμενες με την εν λόγω διάταξη απαιτήσεις δεν πληρούνται όταν δεν είναι δυνατό να αποδειχθεί, βάσει ασφαλών λογιστικών στοιχείων της εταιρίας, η διαφορά μεταξύ του κόστους που χρεώνεται στο τμήμα της δραστηριότητάς της εντός των ζωνών που αποτελούν αντικείμενο της παραχωρήσεως και των αντίστοιχων εσόδων και, κατά συνέπεια, όταν δεν είναι δυνατό να υπολογιστεί το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την εκτέλεση υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας. Η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1191/69, όπως ισχύει από την 1η Ιουλίου 1992, οι επιχειρήσεις μεταφορών οι οποίες δεν παρείχαν μόνο υπηρεσίες που υπέκειντο στις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας, αλλά ασκούσαν και άλλες δραστηριότητες, όφειλαν να παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες, κατά πρώτον, διαχωρίζοντας τους λογαριασμούς που αντιστοιχούν σε κάθε μία από αυτές τις δραστηριότητες εκμεταλλεύσεως και κατανέμοντας τα αντίστοιχα στοιχεία του ενεργητικού σύμφωνα με τους ισχύοντες λογιστικούς

κανόνες και, κατά δεύτερον, ισοσκελίζοντας τις δαπάνες από τα έσοδα εκμεταλλεύσεως και τις πληρωμές των δημοσίων αρχών, χωρίς να είναι δυνατή η μεταφορά πόρων από ή προς άλλο τομέα δραστηριότητας της επιχειρήσεως. Πάντως, στο μέτρο που η προσφεύγουσα δεν είχε προβεί σε αποτελεσματικό διαχωρισμό των λογαριασμών για τις υπηρεσίες που είχε παράσχει έως το 2002 και, λαμβανομένων υπόψη των αμφιβολιών σχετικά με την εγκυρότητα του διαχωρισμού των λογαριασμών ο οποίος περιλαμβάνεται στην αναλυτική λογιστική κατάσταση για τα οικονομικά έτη 2002 και 2003, ελλείψει αποδείξεως περί του ότι τα όργανα της προσφεύγουσας εταιρίας με διοικητικές αρμοδιότητες είχαν κάνει χρήση της εν λόγω αναλυτικής λογιστικής καταστάσεως προκειμένου να προβούν σε έλεγχο των δραστηριοτήτων της προσφεύγουσας εταιρίας, η Επιτροπή εκτίμησε ότι δεν είχε τηρηθεί το άρθρο 10 του κανονισμού 1191/69.

50 Δεύτερον, η Επιτροπή εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα δεν είχε αποδείξει ότι είχε τηρήσει το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 1191/69, που προέβλεπε ότι τα οικονομικά μειονεκτήματα έπρεπε να καθορίζονται λαμβανομένων υπόψη των επιπτώσεων της υποχρεώσεως στο σύνολο της δραστηριότητας της επιχειρήσεως, ούτε το άρθρο 13 του ίδιου κανονισμού, δυνάμει του οποίου το ύψος της αντισταθμίσεως έπρεπε να καθορίζεται εκ των προτέρων.

51 Τρίτον και τελευταίο, η Επιτροπή επισήμανε ότι η κοινή μέθοδος αντισταθμίσεως είχε εφαρμοστεί στις ασκούμενες από την προσφεύγουσα δραστηριότητες διαπεριφερειακών μεταφορών μόνον έως την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1893/91, την 1η Ιουλίου 1992, και ότι, επομένως, η εν λόγω μέθοδος δεν μπορούσε να τύχει εφαρμογής ως προς μια αντιστάθμιση αφορώσα την περίοδο από το 1987 έως το 2003.

52 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνάδει με την προβλεπόμενη από τον κανονισμό 1191/69 κοινή μέθοδο αντισταθμίσεως.

53 Η Επιτροπή συνήγαγε εξ αυτών ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν απαλλασσόταν από την υποχρέωση της εκ των προτέρων ενημερώσεως κατά το άρθρο 17, παράγραφος 2, του κανονισμού 1191/69.

54 Τέλος, η Επιτροπή εξέτασε κατά πόσον το κοινοποιηθέν μέτρο ήταν συμβατό με την ισχύουσα κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως νομοθεσία, ήτοι τον κανονισμό 1370/2007. Αφού επισήμανε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν τηρούσε ορισμένες υποχρεώσεις οι οποίες προβλέπονται από το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού, σχετιζόμενες με το περιεχόμενο της συμβάσεως δημόσιας υπηρεσίας, από το άρθρο 6, παράγραφος 1, καθώς και από το παράρτημα του ίδιου κανονισμού, σχετιζόμενες με τον διαχωρισμό των λογαριασμών του δικαιούχου της αντισταθμίσεως και με τους ακολουθητέους λεπτομερείς κανόνες για τον καθορισμό του μέγιστου ποσού της αντισταθμίσεως, η Επιτροπή συνήγαγε εξ αυτών ότι η αντιστάθμιση, υπέρ της χορηγήσεως της οποίας είχε αποφανθεί το Consiglio di Stato, δεν επρόκειτο να καταβληθεί κατά τρόπο συνάδοντα προς τον κανονισμό 1370/2007 και, επομένως, ότι το κοινοποιηθέν μέτρο ήταν ασύμβατο με την εσωτερική αγορά. Εξάλλου, η Επιτροπή απέρριψε το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι το Consiglio di Stato δεν υποχρέωσε το MIT να της καταβάλει αντιστάθμιση για την εκπλήρωση υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1191/69, αλλά υποχρέωσε το εν λόγω υπουργείο να της καταβάλει αποζημίωση λόγω μη σύννομης επιβολής υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφοι 3 και 5, του κανονισμού αυτού. Συναφώς, η Επιτροπή επισήμανε ότι από την προαναφερθείσα στη σκέψη 33 απόφαση του Consiglio di Stato προέκυπτε ότι αυτό είχε αναγνωρίσει το δικαίωμα της προσφεύγουσας να λάβει αντιστάθμιση βάσει των άρθρων 6, 10 και 11 του κανονισμού 1191/69 και είχε απορρίψει την αγωγή αποζημιώσεως την οποία είχε ασκήσει η προσφεύγουσα. Η Επιτροπή προσέθεσε ότι, εν πάση περιπτώσει, η χορήγηση αποζημιώσεως στην προσφεύγουσα, λόγω της φερόμενης ως μονομερούς και παράνομης επιβολής υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, υπολογιζόμενης σύμφωνα με την κοινή μέθοδο αντισταθμίσεως την οποία προβλέπει ο κανονισμός 1191/69, θα παρέβαινε τα άρθρα 107 ΣΛΕΕ και 108 ΣΛΕΕ, καθόσον θα κατέληγε, ως προς την προσφεύγουσα, στο ίδιο αποτέλεσμα με αυτό στο οποίο θα κατέληγε μια αντιστάθμιση για την εκπλήρωση υποχρεώσεως δημόσιας υπηρεσίας για τη σχετική

περίοδο, ενώ οι συγγραφές υποχρεώσεων σχετικά με την κατά παραχώρηση εκμετάλλευση υπηρεσιών, οι οποίες διείπαν τις επίμαχες υπηρεσίες, δεν ήσαν συνάδουσες προς τις ουσιώδεις επιταγές του κανονισμού 1191/69 ούτε προς αυτές του κανονισμού 1370/2007.

55 Οι ουσιαστικές διατάξεις της προσβαλλομένης αποφάσεως έχουν ως εξής:

«Άρθρο 1

Οι αντισταθμιστικές πληρωμές στη Simet που κοινοποιήθηκαν από τις ιταλικές αρχές συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το εν λόγω μέτρο δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση της εκ των προτέρων κοινοποίησης του άρθρου 17, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1191/69.

Η εν λόγω κρατική ενίσχυση δεν είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά, δεδομένου ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του κανονισμού (ΕΚ) 1370/2007. Συνεπώς, οι ιταλικές αρχές δεν μπορούν να χορηγήσουν την εν λόγω ενίσχυση.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.»

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

56 Η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή στις 6 Ιανουαρίου 2014.

57 Η Επιτροπή κατέθεσε το υπόμνημά της αντικρούσεως στις 24 Μαρτίου 2014.

58 Η προσφεύγουσα κατέθεσε υπόμνημα απαντήσεως στις 12 Μαΐου 2014. Η Επιτροπή κατέθεσε υπόμνημα ανταπαντήσεως στις 28 Αυγούστου 2014.

59 Στις 4 Ιουνίου 2015 το Γενικό Δικαστήριο έθεσε στην προσφεύγουσα μια ερώτηση που έχρηζε γραπτής απαντήσεως στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται από το άρθρο 64, παράγραφος 3, στοιχεία α′ και β′, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991. Η προσφεύγουσα απάντησε στην ερώτηση αυτή στις 12 Ιουνίου 2015.

60 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 14ης Ιουλίου 2015.

61 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

62 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί του παραδεκτού

63 Η Επιτροπή προβάλλει ότι, στο μέτρο που η προσφεύγουσα επισήμανε, με το υπόμνημα απαντήσεως, ότι παραιτήθηκε από την αίτησή της περί εκτελέσεως της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato, η προσφεύγουσα δεν έχει πλέον έννομο συμφέρον στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, λαμβανομένου υπόψη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έχει ακριβώς ως αντικείμενο την κοινοποίηση της αντισταθμίσεως την οποία η προσφεύγουσα θα εδικαιούτο να λάβει σε εκτέλεση της ως άνω αποφάσεως του Consiglio di Stato, σύμφωνα με την έκθεση της πλειοψηφίας που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της ως άνω αιτήσεως περί εκτελέσεως.

64 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το έννομο συμφέρον αποτελεί προϋπόθεση του παραδεκτού προσφυγής ακυρώσεως ασκούμενης από φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Ένα τέτοιο συμφέρον προϋποθέτει ότι η ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως δύναται, αυτή καθ' εαυτήν, να έχει έννομες συνέπειες και ότι, επομένως, η προσφυγή μπορεί, ως εκ του αποτελέσματός της, να ωφελήσει τον διάδικο που την άσκησε (βλ. απόφαση της 18ης Μαρτίου 2010, Centre de Coordination Carrefour κατά Επιτροπής, T-94/08, Συλλογή, EU:T:2010:98, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ως εκ τούτου, το έννομο συμφέρον πρέπει να είναι γεγενημένο και ενεστώς κατά την ημερομηνία κατά την οποία ασκείται η προσφυγή.

65 Επιπλέον, το έννομο συμφέρον πρέπει να εξακολουθεί να υφίσταται έως την έκδοση της δικαστικής αποφάσεως, ειδάλλως παρέλκει η έκδοση αποφάσεως (βλ. απόφαση Centre de Coordination Carrefour κατά Επιτροπής, σκέψη 64 ανωτέρω, EU:T:2010:98, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

66 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, αν το συμφέρον που επικαλείται ο προσφεύγων αφορά μελλοντική νομική κατάσταση, πρέπει να αποδείξει ότι είναι από τούδε βέβαιο ότι θα επηρεαστεί η κατάσταση αυτή (διάταξη της 27ης Μαρτίου 2012, European Goldfields κατά Επιτροπής, T-261/11, EU:T:2012:157, σκέψη 29).

67 Εν προκειμένω, τόσο από την προσβαλλόμενη απόφαση όσο και από τα δικόγραφα της προσφεύγουσας προκύπτει ότι οι ιταλικές αρχές αρνήθηκαν δύο φορές να προβούν σε εκτέλεση της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato, με την οποία αυτό υποχρέωνε τις εν λόγω αρχές να καταβάλουν αντιστάθμιση στην προσφεύγουσα, λόγος για τον οποίο το Consiglio di Stato εξέδωσε, κατόπιν αιτήματος της προσφεύγουσας, μια πρώτη διάταξη περί εκτελέσεως την 1η Απριλίου 2011 και μια δεύτερη διάταξη περί εκτελέσεως στις 17 Ιανουαρίου 2012.

68 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι παραιτήθηκε από την αίτησή της περί εκτελέσεως της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato και ότι επιφυλάσσεται του δικαιώματος να υποβάλει νέα αίτηση.

69 Απαντώντας σε ερώτηση η οποία έχρηζε γραπτής απαντήσεως και την οποία έθεσε το Γενικό Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 64, παράγραφος 3, στοιχεία α′ και β′, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991, η προσφεύγουσα αποσαφήνισε ότι είχε παραιτηθεί μεν από την αίτησή της με την οποία ζητούσε την εκτέλεση της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato, αλλά ότι δεν είχε παραιτηθεί από τη γενική αξίωσή της περί δικαστικής προστασίας σχετικά με την εκτέλεση της ως άνω αποφάσεως, και ότι εξακολουθούσε, ως εκ τούτου, να διαθέτει τη δυνατότητα να υποβάλει νέα αίτηση περί εκτελέσεως της ως άνω αποφάσεως μέχρι την εκπνοή της σχετικής αποκλειστικής προθεσμίας, δηλαδή μέχρι τις 9 Μαρτίου 2020. Επομένως, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, αυτή εξακολουθούσε να διαθέτει συμφέρον ως προς την επίλυση της ένδικης διαφοράς στην υπό κρίση υπόθεση, ενόψει της πιθανής υποβολής νέας αιτήσεως περί εκτελέσεως της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato.

70 Από τα ανωτέρω απορρέει ότι δεν είναι βέβαιο το κατά πόσον η προσφεύγουσα πρόκειται να εξακολουθήσει να εμμένει στην αξίωσή της περί δικαστικής προστασίας, αξίωση η οποία σχετίζεται με την εκτέλεση της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato.

71 Ωστόσο, εν προκειμένω, το γεγονός αυτό δεν είναι, αυτό καθαυτό, ικανό να στερήσει από την προσφεύγουσα το έννομο συμφέρον που αυτή διαθέτει.

72 Συγκεκριμένα, σε περίπτωση που το Γενικό Δικαστήριο ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση, οι ιταλικές αρχές θα εξακολουθούν, εν πάση περιπτώσει, να είναι υποχρεωμένες να προβούν σε εκτέλεση της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato, τούτο δε ανεξάρτητα από το αν η προσφεύγουσα έχει παραιτηθεί από την αίτησή της περί εκτελέσεως της εν λόγω αποφάσεως του Consiglio di Stato.

73 Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά το γράμμα της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι ιταλικές αρχές «αποφάσισαν να αναμείνουν την αξιολόγηση των κοινοποιηθέντων μέτρων από την Επιτροπή πριν προβούν στην εκτέλεση [της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato και της διατάξεως του Consiglio di Stato της 1ης Απριλίου 2011] και καταβάλουν [στην προσφεύγουσα την αντιστάθμιση]».

74 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα εξακολουθεί να διαθέτει συμφέρον για την επίλυση της ένδικης διαφοράς.

Επί της ουσίας

75 Προς στήριξη της προσφυγής, η προσφεύγουσα προβάλλει κατ' ουσίαν πέντε λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του κανονισμού 1191/69, καθόσον η Επιτροπή φέρεται ότι υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα, σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και ότι προέβη σε ανεπαρκή διερεύνηση της υποθέσεως. Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως αφορά παραβίαση των αρχών που άπτονται της αποκαταστάσεως της ζημίας την οποία έχουν υποστεί ιδιώτες σε περίπτωση παραβιάσεως, εκ μέρους ενός κράτους μέλους, του δικαίου της Ένωσης. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. Ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως αφορά παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον η Επιτροπή, σε διάφορα σημεία, φέρεται ότι υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την τήρηση, εκ μέρους του κοινοποιηθέντος μέτρου, της κοινής μεθόδου αντισταθμίσεως που προβλέπεται από τον κανονισμό 1191/69. Ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως αφορά το ότι η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τις εκθέσεις της επιτροπής πραγματογνωμόνων, εκθέσεις επί των οποίων το Consiglio di Stato δεν είχε ακόμη αποφανθεί, ενήργησε κατά τρόπο που συνιστά ανάμειξη στη δικαιοδοτική δραστηριότητα του εθνικού δικαστηρίου.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του κανονισμού 1191/69

76 Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως διαιρείται, κατ' ουσίαν, σε δύο σκέλη. Το πρώτο σκέλος αφορά πλάνη περί τα πράγματα, καθόσον η Επιτροπή φέρεται ότι εκτίμησε εσφαλμένως ότι το Consiglio di Stato είχε υποχρεώσει το MIT να καταβάλει αντιστάθμιση στην προσφεύγουσα κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1191/69. Το δεύτερο σκέλος αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ή παράλειψη επαρκούς διερευνήσεως της υποθέσεως, καθόσον η Επιτροπή φέρεται ότι δεν έλαβε υπόψη ότι η εθνική νομοθεσία, βάσει της οποίας είχαν επιβληθεί στην προσφεύγουσα οι υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας, αντέβαινε στον κανονισμό 1191/69.

– Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά πλάνη περί τα πράγματα

77 Η προσφεύγουσα προβάλλει, όπως είχε υποστηρίξει και στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, ότι το Consiglio di Stato δεν υποχρέωσε το MIT να της καταβάλει αντιστάθμιση κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1191/69, αλλά ότι υποχρέωσε το εν λόγω υπουργείο να της καταβάλει αποζημίωση προς αποκατάσταση της ζημίας που της προξένησε η μονομερής επιβολή υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατά παράβαση του εν λόγω κανονισμού για την περίοδο μεταξύ 1987 και 2003. Κατά την προσφεύγουσα, το Consiglio di Stato, συμφώνως προς όσα προβλέπει ρητώς το άρθρο 35 του νομοθετικού διατάγματος 80/1998, παρέπεμψε στον κανονισμό 1191/69, ο οποίος ήταν εφαρμοστέος κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, μόνον προς τον σκοπό του καθορισμού των ενδεδειγμένων κριτηρίων για τον ποσοτικό προσδιορισμό της ζημίας. Συγκεκριμένα, κατά την προσφεύγουσα, το Consiglio di Stato δεν προέβη σε επίλυση της ένδικης διαφοράς εφαρμόζοντας τον κανονισμό 1191/69, αλλά, λαμβανομένων υπόψη των προβληθέντων από την προσφεύγουσα λόγων, παρέπεμψε μόνον στα κριτήρια που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός για τον ποσοτικό προσδιορισμό της ουσιαστικής επιστροφής των εξόδων που είχαν πραγματοποιηθεί για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατ' εφαρμογήν του εσωτερικού δικαίου. Με άλλα λόγια, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, το Consiglio di Stato φέρεται ότι αναγνώρισε το δικαίωμα προς αποκατάσταση μόνον της ζημίας που υπέστησαν οι ενδιαφερόμενοι κατ' εφαρμογήν της νομολογίας του σχετικά με τον οικείο τομέα.

78 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας και ζητεί την απόρριψη του πρώτου σκέλους του εξεταζόμενου λόγου ακυρώσεως.

79 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατατείνει στο να γίνει δεκτό ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν αποτελούσε αντιστάθμιση λόγω επιβολής υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, κατά την έννοια της αποφάσεως Altmark, σκέψη 45 ανωτέρω (EU:C:2003:415), ή του κανονισμού 1191/69, αλλά αποτελούσε αποζημίωση την οποία επιδίκασε το εθνικό δικαστήριο προς αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από την επιβολή υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατά παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου της Ένωσης.

80 Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το ως άνω επιχείρημα έρχεται σε αντίφαση με την ερμηνεία του περιεχομένου της προαναφερθείσας στη σκέψη 31 αποφάσεως του TAR Lazio, καθώς και με την ερμηνεία του περιεχομένου της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato.

81 Συγκεκριμένα, από την προαναφερθείσα στη σκέψη 31 απόφαση του TAR Lazio προκύπτει ότι, το 2004, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή-αγωγή ενώπιον του ως άνω δικαστηρίου, ζητώντας να αναγνωρισθεί το δικαίωμά της να λάβει το ποσό των 66 891 982 ευρώ για τα οικονομικά βάρη που είχε αναλάβει λόγω της εκπληρώσεως υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας από το 1987, είτε ως ετήσια αντιστάθμιση, δυνάμει του κανονισμού 1191/69, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1893/91, είτε ως αποζημίωση, ή με βάση τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού και ειδικότερα το άρθρο 2041 του ιταλικού Αστικού Κώδικα (βλ. σκέψη 31 ανωτέρω).

82 Εν συνεχεία, πρέπει να εξετασθεί, όπως έπραξε και η Επιτροπή, το περιεχόμενο της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεως του Consiglio di Stato.

83 Το Consiglio di Stato περιγράφει, στη σκέψη 2 της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεώς του, το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο, υπενθυμίζοντας ότι ο νόμος 1822/1939 διείπε την κατά παραχώρηση ανάθεση σε ιδιώτες επιχειρηματίες της εκμεταλλεύσεως υπηρεσιών μεταφορών με τακτικά δρομολόγια υπεραστικών λεωφορείων οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημοσίου, εφόσον τούτο δεν συνεπαγόταν ανταγωνισμό προς τους λοιπούς παραχωρησιούχους, και παρείχε τη δυνατότητα στο MIT να καταβάλει επιδοτήσεις, με βάση τις διανυθείσες χιλιομετρικές αποστάσεις, για εγκατάσταση και εκμετάλλευση.

84 Το Consiglio di Stato υπογραμμίζει, στη συνέχεια, ότι ο κανονισμός 1893/91 «προέβη σε σαφή διάκριση μεταξύ των υπηρεσιών μεταφοράς που εξυπηρετούν ειδικό δημόσιο συμφέρον (ήτοι των “περιφερειακών ή τοπικών υπηρεσιών”) και των υπηρεσιών μεταφοράς ως προς τις οποίες η κατάργηση των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσίας έχει προσλάβει οριστικό χαρακτήρα, με την επιφύλαξη της δυνατότητας της δημόσιας διοίκησης να συνάπτει συμβάσεις δημόσιας υπηρεσίας προς διασφάλιση της παροχής υπηρεσιών μεταφοράς ικανοποιητικού επιπέδου και με την επιφύλαξη των εγγυήσεων για συγκεκριμένες κοινωνικές κατηγορίες προσώπων».

85 Επιπλέον, το Consiglio di Stato επισημαίνει ότι «το Δικαστήριο έχει αποφανθεί [με την απόφαση Altmark] ως προς τη φύση των αντισταθμίσεων που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη στον τομέα των υπηρεσιών μεταφοράς, κρίνοντας ότι οι εν λόγω αντισταθμίσεις δεν περιλαμβάνονται στην κατηγορία των κρατικών ενισχύσεων».

86 Το Consiglio di Stato συνάγει εξ αυτών ότι «ο επιχειρηματίας που παρέχει, στο πλαίσιο υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, δημόσιες υπηρεσίες μεταφοράς […] έχει δικαίωμα να λάβει αντιστάθμιση για τα οικονομικά βάρη που φέρει».

87 Το Consiglio di Stato επισημαίνει στη συνέχεια ότι, κατά συνέπεια, «[υ]πό το πρίσμα της περιγραφείσας ρυθμίσεως, πρέπει να εξετασθεί, εν προκειμένω, αν η [προσφεύγουσα] έχει, ή όχι, δικαίωμα να λάβει τις προβλεπόμενες αντισταθμίσεις».

88 Όπως ορθώς υπογραμμίζει η Επιτροπή, η προεκτεθείσα συλλογιστική του Consiglio di Stato καταδεικνύει ότι αυτό εξέτασε τη βασιμότητα του αιτήματος της προσφεύγουσας περί καταβολής αντισταθμίσεως για την εκπλήρωση ορισμένων υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας.

89 Εξάλλου, το Consiglio di Stato, αφού αποσαφήνισε ότι η «εκ μέρους της εταιρίας ασκηθείσα πρωτοδίκως προσφυγή με αίτημα να αναγνωρισθεί το δικαίωμά της να λάβει αντιστάθμιση» ήταν παραδεκτή, αντιθέτως προς ό,τι είχε κρίνει το TAR Lazio, επισημαίνει ότι «ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1191/69 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1969, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1893/91», προέβλεπε ρητώς, στο άρθρο 1, παράγραφος 5, αυτού, τη δυνατότητα διατηρήσεως ή επιβολής υποχρεώσεων παροχής υπηρεσίας όσον αφορά τις αστικές, προαστιακές και περιφερειακές υπηρεσίες. Το Consiglio di Stato προσθέτει ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, τα οικονομικά βάρη που απορρέουν από την απόφαση περί διατηρήσεως ή περί επιβολής μονομερώς καθορισμένων υποχρεώσεων παροχής υπηρεσίας πρέπει να αποτελούν αντικείμενο αντισταθμίσεων εκ μέρους των κρατών μελών, σύμφωνα με τις μεθόδους που παρατίθενται στα άρθρα 10, 11 και 12 του κανονισμού 1191/69, ανεξάρτητα από τις αιτήσεις που προβλέπονται από το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού. Το Consiglio di Stato διευκρινίζει ότι «ο Ιταλός νομοθέτης όχι μόνο δεν έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής, αλλά όρισε, θεσπίζοντας το άρθρο 4, παράγραφος 4, του νόμου 59/97 και τις διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος 422/97, ότι οι συμβάσεις δημόσιας υπηρεσίας [έπρεπε] να συνάπτονται εμπεριέχοντας την υποχρέωση καταβολής αντισταθμίσεως για τις υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας».

90 Αφού υπενθύμισε ότι ο κανονισμός 1191/69 ήταν άμεσα εφαρμοστέος, το Consiglio di Stato επισημαίνει περαιτέρω ότι «[α]πό τα προεκτεθέντα [προέκυπτε] […] ότι δεν είναι δυνατό να απορριφθεί το αίτημα του παρέχοντος τη δημόσια υπηρεσία περί επιστροφής των εξόδων στα οποία αυτός πράγματι υποβλήθηκε λόγω της παροχής της δημόσιας υπηρεσίας».

91 Το Consiglio di Stato καταλήγει στο εξής συμπέρασμα:

«Πρέπει να γίνει δεκτή η πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή […] βάσει του σκεπτικού που εκτίθεται στην παρούσα απόφαση και, κατά συνέπεια, πρέπει να κριθεί ότι η προσφεύγουσα εταιρία έχει δικαίωμα να λάβει την προβλεπόμενη από τα άρθρα 6, 10 και 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1191/69 αντιστάθμιση, το ποσό της οποίας, δυνάμει του άρθρου 35 του νομοθετικού διατάγματος 80/1998, θα πρέπει να καθοριστεί από τη διοίκηση […] βάσει αξιόπιστων στοιχείων αντλουμένων από τα λογιστικά

έγγραφα της ενδιαφερομένης, στοιχείων από τα οποία να προκύπτει η διαφορά μεταξύ των οικονομικών βαρών που ήσαν καταλογιστέα στο τμήμα εκείνο της δραστηριότητας της ενδιαφερομένης το οποίο συνδέεται με τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας και των αντίστοιχων εσόδων. Εξάλλου, δεν είναι δυνατό να γίνουν δεκτά τα υποβληθέντα από την προσφεύγουσα αιτήματα αποζημιώσεως, όπως αυτά έχουν διατυπωθεί, με το σκεπτικό ότι μόνο μετά το πέρας του καθορισμού του ποσού από τη διοίκηση θα καταστεί ενδεχομένως δυνατό να προκύψει εναπομένουσα ζημία μη καλυπτόμενη από το ποσό αυτό, ζημία την ύπαρξη της οποίας θα πρέπει να προβάλει και να αποδείξει η οικεία εταιρία. Η αποδοχή του κύριου αιτήματος απαλλάσσει το δικάζον τμήμα από την υποχρέωση να αποφανθεί επί της αγωγής αδικαιολογήτου πλουτισμού την οποία είχε ασκήσει, επικουρικώς, η προσφεύγουσα.»

92 Κατά συνέπεια, το Consiglio di Stato «υποχρεώνει το υπουργείο […] στην καταβολή των ποσών που θα καθοριστούν βάσει του άρθρου 35 του νομοθετικού διατάγματος 80/1998 εντός της ταχθείσας προθεσμίας και κατά τις προσδιορισθείσες λεπτομέρειες».

93 Από την απόφαση του Consiglio di Stato, σκέψη 33 ανωτέρω, προκύπτει ότι με αυτή, αφενός, αναγνωρίστηκε το δικαίωμα της προσφεύγουσας να τύχει της προβλεπόμενης κατά τα άρθρα 6, 10 και 11 του κανονισμού 1191/69 αντισταθμίσεως, για τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας που της επιβλήθηκαν και, αφετέρου, υποχρεώθηκε το MIT να καταβάλει στην προσφεύγουσα, ως αντιστάθμιση, ποσό που θα καθοριζόταν από τη διοίκηση βάσει του στο άρθρο 35 νομοθετικού διατάγματος 80/1998.

94 Το άρθρο 35, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 80/1998 ορίζει ότι τα διοικητικά δικαστήρια αποφαίνονται επί των αγωγών αποζημιώσεως σε διαφορές που εμπίπτουν στη δική τους και μόνο δικαιοδοσία. Η παράγραφος 2 της διατάξεως αυτής προβλέπει ότι τα διοικητικά δικαστήρια, στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας αυτής, μπορούν να καθορίζουν τα κριτήρια βάσει των οποίων η διοίκηση οφείλει να προτείνει την καταβολή ποσού υπέρ του ενάγοντος εντός εύλογης προθεσμίας.

95 Εντούτοις, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, από την αναφορά και μόνο στο άρθρο 35 του νομοθετικού διατάγματος 80/1998 δεν προκύπτει ότι το κοινοποιηθέν μέτρο είχε κατ' ανάγκη ως σκοπό την αποκατάσταση της ζημίας που προκάλεσε η παράβαση του κανονισμού 1191/69 από την εθνική νομοθεσία κατά την έννοια της αποφάσεως της 22ας Ιανουαρίου 1976, Russo (60/75, Συλλογή, EU:C:1976:9, σκέψη 9).

96 Πράγματι, επισημαίνεται ότι από το κείμενο της αποφάσεως του Consiglio di Stato, σκέψη 33 ανωτέρω, προκύπτει ότι με αυτή δεν διαπιστώθηκε ο παράνομος χαρακτήρας της εθνικής νομοθεσίας σε σχέση με τον κανονισμό 1191/69, αλλ'απλώς ότι η νομοθεσία αυτή δεν εφαρμόστηκε προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη δικαιώματος προς αντιστάθμιση βάσει του εν λόγω κανονισμού.

97 Επισημαίνεται επίσης ότι η καταβολή στην οποία υποχρεώθηκε το MIT έχει την έννοια της αντισταθμίσεως και ότι, σύμφωνα με την ως άνω απόφαση, πρέπει να αντιστοιχεί στα οικονομικά βάρη που αντιστοιχούν στις επιβληθείσες στην προσφεύγουσα υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας.

98 Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι το Consiglio di Stato ανέστειλε την εκδίκαση της αγωγής αποζημιώσεως την οποία άσκησε η προσφεύγουσα.

99 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι αντικείμενο του κοινοποιηθέντος μέτρου δεν ήταν η αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από την παράβαση του κανονισμού 1191/69, αλλ'αντιθέτως η αντιστάθμιση των οικονομικών βαρών που απέρρεαν από την επιβολή υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού.

100 Εξάλλου, το Consiglio di Stato επιβεβαίωσε την ερμηνεία αυτή της προαναφερθείσας στη σκέψη 33 αποφάσεώς του με την από 1 Απριλίου 2011 διάταξή του στην οποία επισήμαινε τα ακόλουθα:

«Με την απόφαση υπ' αριθ. 1405 του 2010, στο σκεπτικό της οποίας στηρίζεται η επιτροπή πραγματογνωμόνων, αναγνωρίστηκε το δικαίωμα της εταιρίας Simet να λάβει τη διαλαμβανόμενη στα άρθρα 6, 10 και 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1191/69 αντιστάθμιση και κρίθηκε ότι το ποσό αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 35 του νομοθετικού διατάγματος 80/1998, θα πρέπει να καθοριστεί από τη διοίκηση εντός προθεσμίας 90 ημερών, βάσει αξιόπιστων στοιχείων αντλούμενων από τις λογιστικές καταστάσεις της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως και από τα οποία να προκύπτει η διαφορά μεταξύ των δαπανών που συνδέονται με το τμήμα εκείνο της δραστηριότητάς της που αφορά την υποχρέωση δημόσιας υπηρεσίας και των αντίστοιχων εσόδων.»

101 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η άποψη της προσφεύγουσας κατά την οποία η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα καθόσον εκτίμησε ότι το Consiglio di Stato υποχρέωσε το ΜΙΤ να καταβάλει στην προσφεύγουσα αντιστάθμιση κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1191/69 είναι αβάσιμη.

102 Κατά τα λοιπά, επισημαίνεται ότι, εφόσον το κοινοποιηθέν μέτρο πρέπει να ερμηνευθεί, όπως διατείνεται η προσφεύγουσα, όχι ως αντιστάθμιση λόγω επιβολής υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατά την έννοια του κανονισμού 1191/69, αλλά ως αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από την επιβολή υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατά παράβαση του κανονισμού αυτού, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να υποστηρίζει συγχρόνως ότι η αποζημίωση αυτή μπορούσε να μην χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, εκ μόνου του λόγου ότι είχε ως σκοπό την αντιστάθμιση υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατά την έννοια του προαναφερθέντος κανονισμού.

103 Επομένως, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 131 έως 133 της προσβαλλομένης αποφάσεως, σε μια τέτοια περίπτωση, αν γινόταν δεκτό ότι το οφειλόμενο ως αντιστάθμιση ποσό δεν συνιστούσε αντιστάθμιση, αλλά αποζημίωση, θα καθίστατο δυνατή η καταστρατήγηση της εφαρμογής των άρθρων 107 ΣΛΕΕ και 108 ΣΛΕΕ.

104 Πάντως, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα επιχείρημα που να μπορεί να κλονίσει τη διαπίστωση κατά την οποία το κοινοποιηθέν μέτρο πληροί τα εννοιολογικά στοιχεία της «κρατικής ενισχύσεως» κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, με αποτέλεσμα η άποψη της προσφεύγουσας ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν συνιστά αντιστάθμιση κατά την έννοια του κανονισμού 1191/69, αλλ'αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από την παράβαση του κανονισμού αυτού, να είναι, εν πάση περιπτώσει, αλυσιτελής.

105 Επομένως, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

– Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά την πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ή την παράλειψη επαρκούς διερευνήσεως της υποθέσεως, όσον αφορά τη συμφωνία της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της Ένωσης

106 Η προσφεύγουσα διατυπώνει κατ' ουσίαν δύο αιτιάσεις κατά της Επιτροπής.

107 Κατά πρώτο λόγο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε αυτεπαγγέλτως τη συμφωνία της εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της Ένωσης. Κατά την προσφεύγουσα, αν η Επιτροπή είχε εξετάσει το ζήτημα αυτό, θα της είχε καταστεί σαφές, αφενός, ότι η εθνική νομοθεσία δεν ήταν σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης και, αφετέρου, ότι για αυτόν ακριβώς τον λόγο το Consiglio di Stato δεν εφάρμοσε την εθνική νομοθεσία και υποχρέωσε το ΜΙΤ να καταβάλει αποζημίωση στην προσφεύγουσα.

108 Κατά δεύτερο λόγο, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα δεν επιφορτίστηκε κατ' εφαρμογήν της εθνικής νομοθεσίας με υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας κατά παράβαση του κανονισμού 1191/69.

109 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως προβάλλεται απαραδέκτως, για τον λόγο ότι οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας δεν έχουν σχέση με την επικεφαλίδα του πρώτου λόγου ακυρώσεως, πράγμα το οποίο αμφισβητεί η προσφεύγουσα.

110 Επίσης η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό των εγγράφων που επισύναψε η προσφεύγουσα στο υπόμνημα απαντήσεως προς στήριξη της πρώτης αιτιάσεώς της. Πρόκειται περί ιταλικών νομοθετικών πράξεων, και συγκεκριμένα του νόμου 1822/1939, του νόμου 32/2005 και του νόμου 877/86, τις οποίες προσκόμισε η προσφεύγουσα προκειμένου να αποδείξει ότι η ιταλική νομοθεσία ήταν αντίθετη προς τον κανονισμό 1191/69. Η Επιτροπή υποστηρίζει, αφενός, ότι με την προσκόμιση των εγγράφων αυτών δεν επιχειρείται να δοθεί απάντηση στα επιχειρήματα που περιλαμβάνονται στο υπόμνημα αντικρούσεως και, αφετέρου, ότι η προσφεύγουσα θα μπορούσε να έχει προσκομίσει τα εν λόγω έγγραφα με το δικόγραφο της προσφυγής. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή φρονεί ότι, δεδομένου ότι δεν προβλήθηκε δικαιολογία για την καθυστερημένη προσκόμιση των νέων αυτών αποδεικτικών στοιχείων, τα στοιχεία αυτά πρέπει να χαρακτηριστούν απαράδεκτα.

111 Επιπλέον, η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των αιτιάσεων της προσφεύγουσας.

112 Επισημαίνεται συναφώς ότι η πρώτη αιτίαση της προσφεύγουσας στηρίζεται σε τρία σαφώς διακριτά επιχειρήματα. Με το πρώτο επιχείρημα υποστηρίζεται ότι η Επιτροπή είχε την υποχρέωση να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τη συμφωνία της εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της Ένωσης. Το επιχείρημα αυτό αφορά επομένως την παράβαση της υποχρεώσεως επαρκούς διερευνήσεως της υποθέσεως. Με το δεύτερο και το τρίτο επιχείρημα υποστηρίζεται αντιστοίχως ότι η εθνική νομοθεσία δεν είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης και ότι για αυτόν ακριβώς τον λόγο το Consiglio di Stato δεν την εφάρμοσε και υποχρέωσε το MIT να καταβάλει αποζημίωση στην προσφεύγουσα. Τα επιχειρήματα αυτά αφορούν επομένως τη φερόμενη ως πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της Επιτροπής.

113 Η δεύτερη αιτίαση, με την οποία η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα δεν επιφορτίστηκε κατ' εφαρμογήν της εθνικής νομοθεσίας με υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας κατά παράβαση του κανονισμού 1191/69, επίσης αφορά, αναμφιβόλως, περίπτωση πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως.

114 Επίσης, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, παρά τη διατύπωσή τους, οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας έγιναν αρκούντως κατανοητές από την Επιτροπή ώστε να μπορέσει να απαντήσει σε αυτές με το υπόμνημά της αντικρούσεως. Επομένως, ο λόγος απαραδέκτου τον οποίο προβάλλει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991 πρέπει να απορριφθεί.

115 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί το βάσιμο των αιτιάσεων της προσφεύγουσας.

116 Όσον αφορά την πρώτη αιτίαση, πρέπει εξαρχής να απορριφθούν ως αβάσιμα τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι η εθνική νομοθεσία είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης και ότι για αυτόν ακριβώς τον λόγο το Consiglio di Stato υποχρέωσε το MIT να καταβάλει αποζημίωση στην προσφεύγουσα, δεδομένου ότι τα επιχειρήματα αυτά συνιστούν επανάληψη της απόψεως που απορρίφθηκε κατόπιν της εξετάσεως του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως.

117 Εξάλλου, πρέπει να απορριφθεί επίσης ως αβάσιμο το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τη συμφωνία της εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της Ένωσης. Πράγματι, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη τυχόν πραγματικά ή νομικά στοιχεία που θα μπορούσαν να της είχαν προσκομιστεί κατά

τη διοικητική διαδικασία, αλλά δεν της προσκομίστηκαν, εφόσον η Επιτροπή δεν υποχρεούται να εξετάζει αυτεπαγγέλτως και στηριζόμενη σε εικασίες ποια στοιχεία θα μπορούσαν να της είχαν υποβληθεί (αποφάσεις της 2ας Απριλίου 1998, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, C-367/95 P, Συλλογή, EU:C:1998:154, σκέψη 60, και της 3ης Φεβρουαρίου 2011, Ιταλία κατά Επιτροπής, T-3/09, Συλλογή, EU:T:2011:27, σκέψη 84).

118 Πάντως, επιβάλλεται η επισήμανση ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας στην οποία αυτή μετείχε ως ενδιαφερόμενος τρίτος, δεν έθιξε το ζήτημα της συμφωνίας της εθνικής νομοθεσίας με τον κανονισμό 1191/69. Επομένως, η πρώτη αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί τα παραδεκτό της υποβολής των παραρτημάτων C1, C3 και C4 του υπομνήματος απαντήσεως.

119 Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση, δεδομένου ότι αυτή, σε αντίθεση με την πρώτη αιτίαση που συνδέεται ευθέως με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως σε σχέση με την εφαρμογή του κανονισμού 1191/69, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να την εξετάσει μαζί με τις λοιπές αιτιάσεις που έχουν προβληθεί στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου ακυρώσεως ο οποίος αφορά ακριβώς την πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

120 Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως και, κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός στο σύνολό του, με εξαίρεση τη δεύτερη αιτίαση του δεύτερου σκέλους που θα εξεταστεί στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου ακυρώσεως.

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την παραβίαση των αρχών που διέπουν την αποκατάσταση ζημίας που έχουν υποστεί ιδιώτες λόγω παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης από κράτος μέλος

121 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το Consiglio di Stato διαπίστωσε ότι οι αποφάσεις παραχωρήσεως που εκδίδονταν υπέρ αυτής κάθε έτος έθιγαν τόσο το δικαίωμά της να λάβει αντιστάθμιση βάσει του κανονισμού 1191/69 όσο και, μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1893/91, το δικαίωμά της να ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες μη βαρυνόμενες με υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Κατά συνέπεια, το Consiglio di Stato υποχρέωσε το MIT να αποκαταστήσει την προκληθείσα ζημία, σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν την ευθύνη κράτους μέλους για ζημίες που έχουν προκληθεί από την έκδοση πράξεων της διοικήσεως αντίθετων προς το δίκαιο της Ένωσης, και διέταξε να καθοριστεί το ποσό της αποζημιώσεως κατά δίκαιη κρίση, κάνοντας μνεία των κριτηρίων που ορίζονται στον κανονισμό 1191/69 για τον καθορισμό της αντισταθμίσεως για υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας, με την επιφύλαξη οποιασδήποτε προσαρμογής στην ειδική περίπτωση της προσφεύγουσας. Επίσης, το Consiglio di Stato έκρινε ρητώς ότι, αν αποδειχθεί ζημία μεγαλύτερη από εκείνη που θα καθοριστεί με βάση τα κριτήρια του ως άνω κανονισμού, η ζημία αυτή θα πρέπει να αποκατασταθεί χωριστά. Ειδικότερα, κατά την προσφεύγουσα, η ζημία μπορεί να έχει μεγαλύτερη ή μικρότερη έκταση από το αντισταθμιστικό μέτρο το οποίο θα εφαρμοστεί στην επιχείρηση βάσει του κανονισμού 1191/69. Επομένως, κατ' αυτήν, η Επιτροπή, καθόσον χαρακτήρισε το κοινοποιηθέν μέτρο ως κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, παραβίασε τις καθιερωμένες από τη νομολογία αρχές που διέπουν την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας σε ιδιώτη λόγω παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης.

122 Προς στήριξη της απόψεώς της, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η μη τήρηση των κριτηρίων που έχουν οριστεί με την απόφαση Altmark, σκέψη 45 ανωτέρω (EU:C:2003:415), την οποία διαπίστωσε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, είναι άνευ σημασίας εν προκειμένω, δεδομένου ότι η απόφαση Altmark αφορά περιπτώσεις στις οποίες μπορούν να επιβληθούν υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας, ενώ η προσφεύγουσα δεν ήταν δυνατόν να υποβληθεί σε τέτοιες υποχρεώσεις από το 1992 και εξής. Όσον αφορά την προγενέστερη χρονική περίοδο, η μη τήρηση των ως άνω κριτηρίων επιβεβαιώνει τον παράνομο χαρακτήρα των πράξεων με τις οποίες το MIT παραχώρησε σε ετήσια

βάση τις επίμαχες υπηρεσίες. Ομοίως, κατά την προσφεύγουσα, η παράβαση της υποχρεώσεως τηρήσεως χωριστών λογαριασμών δεν ασκεί επιρροή, διότι η προσφεύγουσα δεν είχε την υποχρέωση να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς μετά το 1992, δεδομένου ότι, από το έτος αυτό και εξής, δεν μπορούσε να υποβληθεί σε υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Εν πάση περιπτώσει, ο κανονισμός 1191/69 επιβάλλει απλώς και μόνο την υποχρέωση να διαχωρίζονται, στους λογαριασμούς της επιχειρήσεως, τα προερχόμενα από το Δημόσιο έσοδα από τα προερχόμενα από ιδιωτική δραστηριότητα έσοδα, ώστε να αποτρέπονται οι έμμεσες επιδοτήσεις, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι, αφ' ης στιγμής η προσφεύγουσα δεν είχε λάβει καμία αντιστάθμιση, δεν ήταν υποχρεωμένη να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς.

123 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας και ζητεί την απόρριψη της προσφυγής.

124 Επιβάλλεται συναφώς η επισήμανση ότι ο εξεταζόμενος λόγος στηρίζεται στην προκείμενη ότι το Consiglio di Stato υποχρέωσε, στη συγκεκριμένη περίπτωση, τη διοίκηση να καταβάλει αποζημίωση στην προσφεύγουσα για τη ζημία που αυτή υπέστη λόγω της επιβολής υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατά παράβαση του κανονισμού 1191/69. Πάντως, όπως διαπιστώθηκε στο πλαίσιο της εξετάσεως του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, από το κείμενο της αποφάσεως του Consiglio di Stato, σκέψη 33 ανωτέρω, προκύπτει ότι η εν λόγω προκείμενη είναι εσφαλμένη, καθόσον το Consiglio di Stato δεν διαπίστωσε τον παράνομο χαρακτήρα της εθνικής νομοθεσίας, αλλά αναγνώρισε το δικαίωμα της προσφεύγουσας να ζητήσει αντιστάθμιση βάσει των άρθρων 6, 10 και 11 του κανονισμού 1191/69 λόγω των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας που της είχαν επιβληθεί και υποχρέωσε το MIT να καταβάλει ως αντιστάθμιση τη διαφορά μεταξύ των οικονομικών βαρών και των εσόδων που συνδέονταν με την εκπλήρωση των ως άνω υποχρεώσεων.

125 Επομένως, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως της υπό κρίση προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος χωρίς να παρίσταται ανάγκη εξετάσεως του βασίμου των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας σχετικά με τη φερόμενη ως εσφαλμένη εφαρμογή της αποφάσεως Altmark, σκέψη 45 ανωτέρω (EU:C:2003:415), και με την υποχρέωση τηρήσεως χωριστών λογαριασμών κατά τον κανονισμό 1191/69.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

126 Με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως της προσφυγής, η προσφεύγουσα επαναλαμβάνει την άποψη ότι το Consiglio di Stato υποχρέωσε το MIT να της καταβάλει αποζημίωση λόγω της επιβολής υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας κατά παράβαση του κανονισμού 1191/69. Εντούτοις, πέραν της απόψεως αυτής, η προσφεύγουσα προβάλλει διάφορα επιχειρήματα και διάφορες αιτιάσεις εκ των οποίων ορισμένα αφορούν την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως ή την παράλειψη επαρκούς διερευνήσεως της υποθέσεως και άλλα αφορούν πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως σε σχέση με την εφαρμογή του κανονισμού 1191/69.

127 Χάριν σαφήνειας κατά την εξέταση της προσφυγής, οι αιτιάσεις περί πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως σε σχέση με την εφαρμογή του κανονισμού 1191/69, όπως και εκείνες που διατύπωσε η προσφεύγουσα με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, θα εξεταστούν στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου ακυρώσεως.

128 Εξάλλου, δεδομένου ότι στο πλαίσιο της εξετάσεως του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως δόθηκε απάντηση στα επιχειρήματα της προσφεύγουσας περί πλάνης περί τα πράγματα κατά την ερμηνεία της αποφάσεως του Consiglio di Stato, σκέψη 33 ανωτέρω, το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο του εξεταζόμενου λόγου ακυρώσεως, θα περιοριστεί στην εξέταση των αιτιάσεων της προσφεύγουσας περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

129 Υπενθυμίζεται προκαταρκτικώς ότι η απαιτούμενη κατά το άρθρο 296 ΣΛΕΕ αιτιολογία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στο είδος της οικείας πράξεως και από αυτήν πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική του οργάνου που εξέδωσε την πράξη, έτσι ώστε να παρέχεται στους ενδιαφερομένους η δυνατότητα να λάβουν γνώση των λόγων για τους οποίους ελήφθη το μέτρο και στο αρμόδιο δικαστήριο η δυνατότητα να ασκεί τον έλεγχό του. Επομένως, η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα των περιστάσεων κάθε περιπτώσεως, όπως είναι, ιδίως, το περιεχόμενο της πράξεως, η φύση των προβαλλόμενων λόγων και το συμφέρον που έχουν οι αποδέκτες της πράξεως ή άλλα πρόσωπα τα οποία αφορά η πράξη άμεσα και ατομικά, να μπορούν να λάβουν εξηγήσεις. Η αιτιολογία δεν απαιτείται να διασαφηνίζει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 296 ΣΛΕΕ πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει του περιεχομένου της, αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (αποφάσεις Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 117 ανωτέρω, EU:C:1998:154, σκέψη 63· της 22ας Ιουνίου 2004, Πορτογαλία κατά Επιτροπής, C-42/01, Συλλογή, EU:C:2004:379, σκέψη 66, και της 15ης Απριλίου 2008, Nuova Agricast, C-390/06, Συλλογή, EU:C:2008:224, σκέψη 79).

130 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δεν δύναται να εξετάζει, στο πλαίσιο του ελέγχου της τηρήσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, τη νομιμότητα, από ουσιαστικής απόψεως, των λόγων που προβάλλει η Επιτροπή προκειμένου να αιτιολογήσει την απόφασή της. Επομένως, στο πλαίσιο λόγου στηριζόμενου σε έλλειψη ή ανεπάρκεια αιτιολογίας, οι αιτιάσεις και τα επιχειρήματα που προβάλλονται προς αμφισβήτηση της βασιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι αλυσιτελή και άνευ επιρροής (απόφαση της 15ης Ιουνίου 2005, Corsica Ferries France κατά Επιτροπής, T-349/03, Συλλογή, EU:T:2005:221, σκέψεις 58 και 59).

131 Βάσει των ανωτέρω αρχών πρέπει να εκτιμηθεί αν η Επιτροπή τήρησε εν προκειμένω την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει.

– Επί της πρώτης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή δεν εξήγησε για ποιους λόγους εκτίμησε ότι οι λογαριασμοί της προσφεύγουσας δεν ήταν αξιόπιστοι

132 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, κατ' ουσίαν, δεν εξήγησε στην προσβαλλόμενη απόφαση γιατί εκτιμούσε ότι οι λογαριασμοί της προσφεύγουσας δεν ήταν αξιόπιστοι, υιοθετώντας κατά τον τρόπο αυτό την άποψη της εκθέσεως της μειοψηφίας της επιτροπής πραγματογνωμόνων που διόρισε το Consiglio di Stato, χωρίς να απαντήσει στα επιχειρήματα της εκθέσεως της μειοψηφίας της εν λόγω επιτροπής. Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε η ίδια τους λογαριασμούς της προσφεύγουσας.

133 Η Επιτροπή αμφισβητεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας και ζητεί την απόρριψη του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου ακυρώσεως.

134 Συναφώς, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η αιτίαση της προσφεύγουσας περί παραλείψεως της Επιτροπής να ελέγξει τα λογιστικά βιβλία της δεν έχει σχέση με την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, το περιεχόμενο της οποίας υπομνήσθηκε ανωτέρω στη σκέψη 129, αλλ'αντιθέτως αφορά την παράλειψη επαρκούς διερευνήσεως της υποθέσεως.

135 Επισημαίνεται επίσης ότι, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση και σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε την αξιοπιστία των λογιστικών στοιχείων της προσφεύγουσας όσον αφορά ολόκληρη την επίμαχη χρονική περίοδο.

136 Στην αιτιολογική σκέψη 115 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή υπενθυμίζει τον κανόνα που καθιέρωσε το Δικαστήριο στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 7ης Μαΐου 2009, Antrop κ.λπ. (C-504/07, Συλλογή, EU:C:2009:290), κατά τον οποίο οι απαιτήσεις που ορίζει το

άρθρο 10 του κανονισμού 1191/69 δεν πληρούνται όταν «δεν είναι δυνατό να αποδειχθεί, βάσει ασφαλών λογιστικών στοιχείων [της επιχειρήσεως], η διαφορά μεταξύ του κόστους που χρεώνεται στο τμήμα της δραστηριότητάς [της] εντός των ζωνών που αποτελούν αντικείμενο της παραχωρήσεως και των αντίστοιχων εσόδων και, κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατό να υπολογιστεί το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την εκτέλεση των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας».

137 Στην αιτιολογική σκέψη 117, η Επιτροπή διαπίστωσε τα ακόλουθα:

«Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Simet δεν εφάρμοσε αποτελεσματικό διαχωρισμό των λογαριασμών για τις διάφορες υπηρεσίες που παρείχε έως το 2002. Επίσης, όσον αφορά τον διαχωρισμό των λογαριασμών, μπορεί να αμφισβητηθεί η αξιοπιστία της αναλυτικής λογιστικής για τα έτη 2002 και 2003, καθώς δεν αποδεικνύεται ότι η αναλυτική λογιστική δεν χρησιμοποιήθηκε από τα [όργανα διοίκησης της εταιρίας] για τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της. Συνεπώς, δεν πληρούνται οι όροι του άρθρου 10.»

138 Στις αιτιολογικές σκέψεις 127 και 128, η Επιτροπή επανέλαβε την ίδια επιχειρηματολογία στο πλαίσιο της εξετάσεως του συμβατού του κοινοποιηθέντος μέτρου με τον κανονισμό1370/2007, επισημαίνοντας τα εξής:

«[…] [Τ]ο άρθρο 6, παράγραφος 1, [του εν λόγω κανονισμού] ορίζει ότι, σε περίπτωση συμβάσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας με απευθείας ανάθεση, η αντιστάθμιση πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του κανονισμού (ΕΚ) 1370/2007 και τις προϋποθέσεις του παραρτήματος, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν θα υπερβαίνει το αναγκαίο ποσό για την εκπλήρωση της υποχρέωσης δημόσιας υπηρεσίας. Το εν λόγω παράρτημα απαιτεί, μεταξύ άλλων, τον διαχωρισμό των λογαριασμών (σημείο 5) και ορίζει τον τρόπο καθορισμού του μέγιστου ποσού της αντιστάθμισης.

Όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 115, για μεγάλο τμήμα της περιόδου που αποτελεί αντικείμενο της κοινοποίησης (από το 1987 έως το 2001), η Simet δεν είχε υιοθετήσει τον αποτελεσματικό διαχωρισμό των λογαριασμών ενώ ακόμα και η αξιοπιστία της αναλυτικής λογιστικής μπορεί να αμφισβητηθεί. Συνεπώς, είναι αδύνατον να αποδειχθεί ότι, οποιαδήποτε αντιστάθμιση και εάν χορηγηθεί, δεν θα υπερβαίνει το ποσό που αντιστοιχεί στο καθαρό οικονομικό αποτέλεσμα, το οποίο ισοδυναμεί με το άθροισμα των αποτελεσμάτων, θετικών ή αρνητικών, που επιφέρει η τήρηση της υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας επί του κόστους και των εσόδων του φορέα δημοσίων υπηρεσιών (σημείο 2 του παραρτήματος).»

139 Από τις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις προκύπτει ότι, εκτός των οικονομικών ετών 2002 και 2003, η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε την αξιοπιστία των λογαριασμών της προσφεύγουσας, αλλ'απλώς διαπίστωσε ότι, ελλείψει αποτελεσματικού διαχωρισμού εντός των λογαριασμών, ήταν αδύνατον να αποκλειστεί κάθε κίνδυνος υπερβολικής αντισταθμίσεως, όπως προβλέπεται στο άρθρο 10 του κανονισμού 1191/69 και στο άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1370/2007, με αποτέλεσμα, όσον αφορά την χρονική περίοδο 1987-2001, η αιτίαση της προσφεύγουσας να είναι αβάσιμη.

140 Επιπλέον, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, όσον αφορά την αμφισβήτηση της αξιοπιστίας των αναλυτικών λογιστικών καταστάσεων για τα οικονομικά έτη 2002 και 2003, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η αμφισβήτηση αυτή οφειλόταν στην έλλειψη στοιχείων που να αποδεικνύουν ότι οι εν λόγω καταστάσεις χρησιμοποιήθηκαν όντως από τα όργανα της προσφεύγουσας προκειμένου να ελεγχθεί η δραστηριότητα της τελευταίας, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι η προσφεύγουσα μπορούσε να κατανοήσει τη σχετική συλλογιστική της Επιτροπής.

141 Συνεπώς, η εξεταζόμενη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

– Επί της δεύτερης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή δεν εξήγησε στην προσβαλλόμενη απόφαση γιατί, κατά την άποψή της, ένας συντελεστής αποδόσεως ιδίων κεφαλαίων που υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο (swap) προσαυξημένο κατά 100 μονάδες βάσεως δεν θεωρείται γενικώς κατάλληλος δείκτης για τον υπολογισμό του εύλογου κέρδους

142 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δέχθηκε χωρίς περαιτέρω αιτιολόγηση ότι ένας συντελεστής αποδόσεως ιδίων κεφαλαίων που υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο (swap) προσαυξημένο κατά 100 μονάδες βάσεως δεν θεωρείται γενικώς κατάλληλος δείκτης για τον υπολογισμό του εύλογου κέρδους.

143 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας και ζητεί την απόρριψη του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου ακυρώσεως.

144 Επισημαίνεται συναφώς ότι η αμφισβητούμενη από την προσφεύγουσα διαπίστωση, η οποία αφορά τον συντελεστή αποδόσεως που εφαρμοζόταν στο κεφάλαιο το οποίο αυτή επένδυε κατ' έτος στο πλαίσιο της εκμεταλλεύσεως του δικτύου διαπεριφερειακών δρομολογίων, περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 129 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δηλαδή στο τμήμα εκείνο της αποφάσεως σχετικά με το συμβατό του κοινοποιηθέντος μέτρου με τον κανονισμό 1370/2007.

145 Η αιτιολογική σκέψη 129 της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

«Επίσης, όταν δεν έχουν προκαθοριστεί παράμετροι αντιστάθμισης, κάθε κατανομή των δαπανών πρέπει αναγκαστικά να πραγματοποιείται εκ των υστέρων βάσει αυθαίρετων υποθέσεων, όπως έγινε τόσο στην αρχική έκθεση όσο και στην έκθεση της πλειοψηφίας. Η Επιτροπή δεν μπορεί ωστόσο να αποδεχθεί τις υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν στην έκθεση της πλειοψηφίας, σύμφωνα με την οποία κάθε παρεχόμενη υπηρεσία από την επιχείρηση πρέπει αναγκαστικά να αντιπροσωπεύει το ίδιο ποσοστό δαπανών και εσόδων σε κάθε έτος. Επίσης, επειδή ένας εκ των υστέρων υπολογισμός καταλήγει αναγκαστικά στην πλήρη αντιστάθμιση των δαπανών για την παροχή της υπηρεσίας, η Επιτροπή θεωρεί ότι ένας συντελεστής απόδοσης ιδίων κεφαλαίων που υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο (swap) προσαυξημένο κατά 100 μονάδες βάσης, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε τόσο στην αρχική έκθεση όσο και στην έκθεση της πλειοψηφίας, δεν θεωρείται γενικώς κατάλληλος δείκτης για τον υπολογισμό του εύλογου κέρδους.»

146 Από την αιτιολογική σκέψη 129 προκύπτει ότι η Επιτροπή αιτιολόγησε τη διαπίστωση ότι ο συντελεστής αποδόσεως που προτάθηκε με την έκθεση της πλειοψηφίας δεν θεωρείται γενικώς κατάλληλος δείκτης για τον υπολογισμό του εύλογου κέρδους με το σκεπτικό ότι ο εκ των υστέρων υπολογισμός του ύψους της αντισταθμίσεως θα έχει πάντα ως συνέπεια την πλήρη και συνολική αντιστάθμιση των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν για την παροχή υπηρεσίας βαρυνόμενης με υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Επομένως, η Επιτροπή αιτιολόγησε πράγματι τη διαπίστωσή της, τηρώντας κατά τον τρόπο αυτό την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει.

147 Το ζήτημα αν η αιτιολογία αυτή είναι η ενδεδειγμένη, πράγμα το οποίο επίσης αμφισβητεί η προσφεύγουσα, εμπίπτει στην εκτίμηση του βασίμου της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επομένως, τα επιχειρήματα που προβάλλει συναφώς η προσφεύγουσα πρέπει, λαμβανομένης υπόψη της μνημονευθείσας στη σκέψη 130 ανωτέρω νομολογίας, να κριθούν αλυσιτελή και άνευ επιρροής στο πλαίσιο λόγου ακυρώσεως που αφορά την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

148 Κατά συνέπεια, η δεύτερη αιτίαση του τρίτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

149 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον η Επιτροπή, σε διάφορα σημεία, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή του κανονισμού 1191/69

150 Η προσφεύγουσα προβάλλει με την προσφυγή της διάφορες αιτιάσεις κατά της Επιτροπής σχετικές με πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή του κανονισμού 1191/69, οι οποίες μπορούν, κατ' ουσίαν, να συγκεντρωθούν σε έναν αυτοτελή λόγο ακυρώσεως ο οποίος αφορά την παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

151 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δέχθηκε ότι, ελλείψει τηρήσεως χωριστών λογαριασμών, δεν μπορούσε να αποκλειστεί ο κίνδυνος να συνεπάγεται το κοινοποιηθέν μέτρο υπερβολική αντιστάθμιση και ότι, ως εκ τούτου, το μέτρο αυτό δεν ήταν σύμφωνο με την κοινή μέθοδο αντισταθμίσεως που προβλέπει ο κανονισμός 1191/69. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συναφώς ότι, πριν το 1992, δεν είχε την υποχρέωση να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς, διότι δεν λάμβανε αντιστάθμιση και ότι, από το 1992 και εξής, δεν ήταν δυνατόν να υπόκειται σε υποχρέωση τηρήσεως χωριστών λογαριασμών, διότι δεν μπορούσαν πλέον να της επιβληθούν μονομερώς υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η απόφαση Antrop κ.λπ., σκέψη 136 ανωτέρω (EU:C:2009:290), δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωσή της. Επίσης, κατά την προσφεύγουσα, η μέθοδος υπολογισμού που προτάθηκε με την έκθεση της πλειοψηφίας καθιστούσε δυνατή την αποτροπή οποιουδήποτε κινδύνου υπερβολικής αντισταθμίσεως, στο μέτρο κατά το οποίο στηριζόταν στον εκ των υστέρων επαναπροσδιορισμό των δαπανών που αντιστοιχούσαν στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας.

– Επί της πρώτης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή εσφαλμένως εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα δεν υπέκειτο σε υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας κατά την έννοια του κανονισμού 1191/69

152 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, κατ' ουσίαν, δέχθηκε ότι αυτή δεν υπέκειτο σε υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας κατά την έννοια του κανονισμού 1191/69.

153 Η Επιτροπή αμφισβητεί την αιτίαση αυτή.

154 Υπογραμμίζεται ότι η αιτίαση αυτή θίγει το κεντρικό ζήτημα της εξεταζόμενης υποθέσεως. Πράγματι, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, μολονότι το Consiglio di Stato, στην απόφασή του, σκέψη 33 ανωτέρω, έκρινε ότι η προσφεύγουσα είχε το δικαίωμα να ζητήσει αντιστάθμιση βάσει των άρθρων 6, 10 και 11 του κανονισμού 1191/69, εντούτοις δεν διευκρίνισε ρητώς σε ποια βάση στηριζόταν το δικαίωμα αυτό της προσφεύγουσας. Ειδικότερα, αρκέστηκε στην επισήμανση ότι το επίμαχο δικαίωμα δεν μπορούσε να μην παρασχεθεί στους φορείς εκμεταλλεύσεως παροχών δημόσιας υπηρεσίας για τα οικονομικά βάρη που αυτοί έχουν αναλάβει σε σχέση με τις εν λόγω παροχές.

155 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το Consiglio di Stato στηρίχθηκε στη λογική συνέπεια της εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας, η οποία, οργανώνοντας την τακτική οδική μεταφορά επιβατών ως δημόσια υπηρεσία της οποίας η εκμετάλλευση παραχωρείται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις υπό τις οριζόμενες από το Δημόσιο προϋποθέσεις, επέβαλλε εκ των πραγμάτων στις επιχειρήσεις αυτές, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, υποχρεώσεις συνυφασμένες με την έννοια της δημόσιας υπηρεσίας, κατά παράβαση του κανονισμού 1191/69, ο οποίος απαιτούσε ακριβώς από τα κράτη μέλη να καταργήσουν τις εν λόγω υποχρεώσεις.

156 Εντούτοις, η άποψη της προσφεύγουσας δεν ευσταθεί για τους ακόλουθους λόγους.

157 Κατά πρώτο λόγο, όσον αφορά τις υποχρεώσεις στις οποίες υποβλήθηκε η προσφεύγουσα δυνάμει των ετήσιων αποφάσεων παραχωρήσεως από το 1987 έως τις 30 Ιουνίου 1992, χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο κανονισμός 1191/69, όπως αρχικώς ίσχυε, εφαρμόστηκε στα πραγματικά περιστατικά της επίδικης υποθέσεως, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού,

οι υποχρεώσεις, τις οποίες τα κράτη μέλη είχαν καταρχήν την υποχρέωση να καταργήσουν, ήταν οι συνυφασμένες με την έννοια της δημόσιας υπηρεσίας υποχρεώσεις, όπως καθορίζονταν με τον εν λόγω κανονισμό, οι οποίες επιβάλλονταν στον τομέα των σιδηροδρομικών, οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών.

158 Πάντως, επισημαίνεται καταρχάς ότι ο καθορισμός των κομίστρων ανά επιβάτη, ο οποίος περιλαμβανόταν στις ετήσιες αποφάσεις παραχωρήσεως, και η υποχρέωση υποβολής του πίνακα κομίστρων σε προηγούμενη έγκριση από την τοπική υπηρεσία του ΜΙΤ δεν μπορούν να ερμηνευθούν ως «υποχρεωτική τιμολόγηση» κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 5, του κανονισμού 1191/69.

159 Πράγματι, σύμφωνα με τη νομολογία, η υποχρεωτική τιμολόγηση χαρακτηρίζεται όχι μόνο από τον καθορισμό ή την έγκριση από δημόσια αρχή των κομίστρων, αλλά και, σωρευτικά, από τη διπλή προϋπόθεση ότι πρόκειται για «ιδιαίτερα» μέτρα για τα κόμιστρα που αφορούν ορισμένες κατηγορίες επιβατών ή προϊόντων ή ορισμένες γραμμές, και είναι, επιπλέον, αντίθετα προς τα εμπορικά συμφέροντα της επιχειρήσεως. Υπέρ αυτής της ερμηνείας συνηγορεί και το άρθρο 2, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, που διευκρινίζει ότι δεν συνιστούν υποχρεωτική τιμολόγηση «τα γενικά μέτρα πολιτικής επί των τιμών» καθώς και «τα μέτρα που λαμβάνονται όσον αφορά τα κόμιστρα και τους όρους μεταφοράς γενικά, στο πλαίσιο της οργανώσεως της αγοράς μεταφορών ή μέρους αυτής». Επομένως, μία νόμιμη υποχρέωση γενικής εφαρμογής, που υποβάλλει σε έγκριση δημόσιας αρχής τα κόμιστρα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά από μόνη της «υποχρεωτική τιμολόγηση» κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 5, του κανονισμού 1191/69 (απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 1973, Nederlandse Spoorwegen, 36/73, Συλλογή, EU:C:1973:130, σκέψεις 11 έως 13).

160 Επιβάλλεται πάντως η επισήμανση ότι, μολονότι η προσφεύγουσα διατείνεται ότι ο καθορισμός των κομίστρων ήταν αντίθετος προς τα εμπορικά συμφέροντά της, στο μέτρο κατά το οποίο οι τιμές των εισιτηρίων για τα πούλμαν δεν μπορούσαν να υπερβαίνουν τις τιμές των εισιτηρίων δεύτερης θέσεως του ιταλικού σιδηροδρομικού οργανισμού, εντούτοις ούτε υποστηρίζει ούτε, κατά μείζονα λόγο, αποδεικνύει ότι ο καθορισμός των κομίστρων που περιλαμβανόταν στις ετήσιες αποφάσεις παραχωρήσεως αφορούσε συγκεκριμένες κατηγορίες επιβατών ή προϊόντων ή συγκεκριμένες σχέσεις.

161 Περαιτέρω, εφόσον γίνει δεκτό ότι ορισμένες υποχρεώσεις που επιβάλλονταν με τις ετήσιες αποφάσεις παραχωρήσεως και αφορούσαν τον καθορισμό των δρομολογίων, τόσο από απόψεως τελικού προορισμού όσο και από απόψεως ενδιάμεσων σταθμών, τον αριθμό των δρομολογίων και τη συχνότητά τους, τη διάρκεια των δρομολογίων, την άμεση ανακοίνωση οποιασδήποτε διακοπής, αναστολής ή τροποποιήσεως της παρεχόμενης υπηρεσίας, την προηγούμενη έγκριση από την τοπική υπηρεσία του ΜΙΤ για την αγορά οχημάτων προοριζόμενων για την παροχή της υπηρεσίας ή για τη χρήση οχημάτων της υπηρεσίας για άλλους σκοπούς, την παράδοση εισιτηρίων μεταφοράς επιβατών, αποσκευών, γεωργικών δεμάτων και τη φύλαξή τους για διάρκεια πέντε ετών, τον έλεγχο των λογιστικών βιβλίων της προσφεύγουσας από τους υπαλλήλους της τοπικής υπηρεσίας του ΜΙΤ καθώς και την εκ του νόμου υποχρέωση δωρεάν μεταφοράς δεμάτων για λογαριασμό του οργανισμού ταχυδρομείων, μπορούν να ερμηνευθούν ως «υποχρεώσεις λειτουργίας» ή ως «υποχρέωση μεταφοράς», κατά την έννοια, αντιστοίχως, του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 1191/69 και του άρθρου 2, παράγραφος 4, του ίδιου κανονισμού, επιβάλλεται η επισήμανση ότι το προβλεπόμενο από την ιταλική νομοθεσία σύστημα παρείχε στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να ζητήσει την ανανέωση των ετήσιων αποφάσεων παραχωρήσεως ή να μην το πράξει αν εκτιμούσε ότι οι υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας στις οποίες υπέκειτο η εκμετάλλευση μιας διαπεριφερειακής γραμμής δεν τη συνέφεραν.

162 Από τα ανωτέρω έπεται ότι υποχρεώσεις αυτής της φύσεως δεν συνιστούν υποχρεώσεις που επιβάλλονται μονομερώς από το Δημόσιο προκειμένου να εξασφαλιστεί επαρκής παροχή υπηρεσιών μεταφοράς, κατά την έννοια του άρθρου 1 του κανονισμού 1191/69.

163 Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, η προσφεύγουσα προφανώς συγχέει τη μονομερή επιβολή από τη διοίκηση υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας η οποία, βάσει του κανονισμού 1191/69, συνεπάγεται την καταβολή αντισταθμίσεως σύμφωνα με τις κοινές μεθόδους αντισταθμίσεως που προβλέπονται στα άρθρα 10 έως 13 του κανονισμού αυτού, και την οικειοθελή προσχώρηση σε σχέση με χαρακτηριστικά συμβάσεως, η οποία προβλέπει την παροχή ορισμένων υπηρεσιών μεταφοράς που έχουν βεβαίως καθοριστεί με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, πλην όμως πρόκειται για περίπτωση στην οποία ο κανονισμός 1191/69 δεν προβλέπει καμία υποχρέωση αντισταθμίσεως.

164 Επιπλέον, τα επιχειρήματα που προβάλλει συναφώς η προσφεύγουσα δεν ευσταθούν. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, μπορούσε να υποβάλει αίτηση παραχωρήσεως μόνο βάσει των κριτηρίων δημοσίων συμφέροντος που είχε προκαθορίσει η διοίκηση. Επομένως, κατά την προσφεύγουσα, η μόνη επιλογή που είχε αυτή στην πραγματικότητα ήταν να ασκήσει ή να μην ασκήσει τη δραστηριότητα μεταφοράς επιβατών στις επίμαχες διαπεριφερειακές γραμμές.

165 Πάντως, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1191/69, εναπόκειτο στις επιχειρήσεις μεταφορών να υποβάλουν αιτήσεις στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, για την ολική ή μερική κατάργηση οποιασδήποτε υποχρεώσεως δημοσίας υπηρεσίας, εφόσον η εν λόγω υποχρέωση συνεπαγόταν οικονομικά μειονεκτήματα για τις επιχειρήσεις αυτές. Κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, «[…] οι επιχειρήσεις μεταφορών [μπορούσαν] να προτείνουν την αντικατάσταση του τρόπου μεταφοράς που χρησιμοποιείται, με άλλους τρόπους». Εντούτοις, όπως επισήμανε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, χωρίς να αντικρουστεί από την προσφεύγουσα, η τελευταία ουδέποτε υπέβαλε τέτοια αίτηση. Από το γεγονός αυτό μπορεί να συναχθεί ότι η προσφεύγουσα αποδέχθηκε σε οικειοθελή και συστηματική βάση τις υποχρεώσεις που προέβλεπαν οι συγγραφές υποχρεώσεων και που περιλαμβάνονταν στις ετήσιες αποφάσεις παραχωρήσεως.

166 Κατά την προσφεύγουσα, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, πρώτον, ο αιτών έπρεπε να προσδιορίζει κατά τρόπο σαφή και λεπτομερή τις ανάγκες δημόσιας ωφέλειας στις οποίες δεν είχε ανταποκριθεί ο προηγούμενος παραχωρησιούχος και να δεσμευτεί ότι θα τις ικανοποιήσει, δεύτερον, το ΜΙΤ, κατά την έκδοση των πράξεων παραχωρήσεως, έδιδε προτεραιότητα στις επιχειρήσεις που «αποδείκνυαν ότι αναλ[άμβαναν] άλλα καθήκοντα για την εκτέλεση έργων ή για την παροχή υπηρεσιών τοπικού ενδιαφέροντος σχετιζομένων με τις υπηρεσίες μεταφορών και ότι [ήταν] σε θέση να αντεπεξέλθουν στα καθήκοντα αυτά» και, τρίτον, από το 1994, η πράξη παραχωρήσεως εκδιδόταν μόνο μετά από δημόσια διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, κατά την οποία έπρεπε να επιβεβαιωθεί «η πραγματική ύπαρξη δημοσίου συμφέροντος». Εντούτοις, τα στοιχεία αυτά δεν είναι ικανά να ανατρέψουν τη διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα αποδέχθηκε οικειοθελώς τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας που προβλέπονταν από τις συγγραφές υποχρεώσεων και ότι ουδέποτε ζήτησε την κατάργηση ή την τροποποίηση των ως άνω υποχρεώσεων, κατ' εφαρμογήν της σχετικής δυνατότητας που της παρείχε ο κανονισμός.

167 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η επιβολή υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, κατά την έννοια του κανονισμού 1191/69, απέρρεε επίσης από το γεγονός ότι, κατά το παρελθόν, έλαβε αντιστάθμιση στο πλαίσιο αυτό, κατ' εφαρμογήν του νόμου 877/86, επίσης δεν ευσταθεί. Πράγματι, η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει ότι ο επίμαχος νόμος είχε ως σκοπό να προβλέψει αντιστάθμιση για υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας επιβληθείσες μονομερώς στις επιχειρήσεις μεταφοράς κατά την έννοια του κανονισμού 1191/69. Επιπλέον, το προβλεπόμενο με τον προαναφερθέντα νόμο κριτήριο για τον υπολογισμό της ενισχύσεως, και συγκεκριμένα ο αριθμός της διανυόμενης χιλιομετρικής αποστάσεως, αποκλείει την εξομοίωση της ενισχύσεως αυτής με αντιστάθμιση κατά την έννοια του κανονισμού 1191/69, δεδομένου ότι αυτός προβλέπει ειδική μέθοδο για τον υπολογισμό του ύψους της αντισταθμίσεως που οφείλεται έναντι της εκπληρώσεως υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας που έχουν επιβληθεί στις επιχειρήσεις μεταφοράς.

168 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1191/69 ως υποχρεώσεις δημοσίας υπηρεσίας «νοούνται οι υποχρεώσεις, τις οποίες οι επιχειρήσεις μεταφορών, αν ελάμβαναν αποκλειστικά υπόψη τα δικά τους συμφέροντα, δεν θα ανελάμβαναν ή δεν θα ανελάμβαναν στην ίδια έκταση ή με τους αυτούς όρους». Πάντως, είναι δύσκολο να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα ζήτησε την ανανέωση των διαφόρων παραχωρήσεων, παρά τις υποχρεώσεις λειτουργίας και μεταφοράς που προβλέπονταν στις συγγραφές υποχρεώσεων και περιλαμβάνονταν στις ετήσιες αποφάσεις παραχωρήσεως, χωρίς να αντλεί από αυτές εμπορικό συμφέρον.

169 Επισημαίνεται συναφώς ότι η προσφεύγουσα αρκείται στο επιχείρημα ότι οι υποχρεώσεις που περιλαμβάνονταν στις ετήσιες αποφάσεις παραχωρήσεως έθιγαν την ελευθερία αναπτύξεως της οικονομικής δραστηριότητάς της, πράγμα το οποίο αποδεικνύεται από τις διάφορες απορριπτικές αποφάσεις που έλαβε το ΜΙΤ επί αιτήσεων που υπέβαλε η προσφεύγουσα για την τροποποίηση των δρομολογίων και των ωραρίων. Πάντως, αφενός, από τα έγγραφα που προσκόμισε η προσφεύγουσα προς στήριξη του ως άνω επιχειρήματός της προκύπτει ότι οι αιτήσεις τροποποιήσεως δεν αφορούσαν τις γραμμές οι οποίες είχαν παραχωρηθεί στην προσφεύγουσα και τις οποίες αυτή εκμεταλλευόταν, αλλά την επέκταση των παραχωρημένων στην προσφεύγουσα γραμμών. Αφετέρου, όπως επισήμανε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, λόγω του αποκλειστικού χαρακτήρα των πράξεων παραχωρήσεως που είχε εκδώσει το ΜΙΤ υπέρ των επιχειρήσεων τακτικής μεταφοράς επιβατών, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, δεν ήταν δυνατό να ικανοποιηθούν τα «επεκτατικά» αιτήματα της προσφεύγουσας χωρίς συγχρόνως να θιγούν τα δικαιώματα άλλης επιχειρήσεως.

170 Κατά δεύτερο λόγο, επισημαίνεται ότι οι υποχρεώσεις στις οποίες υποβλήθηκε η προσφεύγουσα δυνάμει των ετήσιων αποφάσεων παραχωρήσεως από την 1η Ιουλίου 1992 έως το 2003, χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο κανονισμός 1191/69, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1893/91, εφαρμόστηκε στα πραγματικά περιστατικά της επίδικης υποθέσεως, δεν μπορούσαν σε καμία περίπτωση να θεμελιώσουν υπέρ αυτής δικαίωμα αντισταθμίσεως.

171 Πράγματι, όπως προκύπτει από το άρθρο 1 του κανονισμού 1191/69, όπως ίσχυε μετά την 1η Ιουλίου 1992, μόνον οι επιχειρήσεις αστικών, προαστιακών και περιφερειακών μεταφορών μπορούσαν να λάβουν αντιστάθμιση στην περίπτωση κατά την οποία το Δημόσιο αποφάσιζε να τους επιβάλει ή να διατηρήσει έναντί τους υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας.

172 Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι η επίμαχη δραστηριότητα της προσφεύγουσας έχει σχέση με την εκμετάλλευση διαπεριφερειακών γραμμών και ότι, κατά συνέπεια, μετά την 1η Ιουλίου 1992, το Δημόσιο δεν μπορούσε να επιβάλει στην προσφεύγουσα υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας και αυτή δεν μπορούσε επίσης να ζητήσει αντισταθμίσεις για τα οικονομικά βάρη που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο τέτοιων υποχρεώσεων.

173 Εξάλλου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι υπηρεσίες που παρείχε η προσφεύγουσα καθιστούν δυνατή την εξομοίωσή της με επιχείρηση περιφερειακών μεταφορών, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, λαμβανομένου υπόψη ότι οι υποχρεώσεις στις οποίες υπέκειτο η προσφεύγουσα δυνάμει των ετήσιων αποφάσεων παραχωρήσεως δεν της είχαν επιβληθεί μονομερώς, οι υποχρεώσεις αυτές ενέπιπταν κατ' ανάγκη στο συμβατικό σύστημα που προβλεπόταν με το άρθρο 14, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1191/69, όπως ίσχυε μετά την 1η Ιουλίου 1992, το οποίο καθιέρωνε ειδικό καθεστώς χρηματοδοτήσεως που δεν άφηνε κανένα περιθώριο για αντισταθμίσεις βάσει των μεθόδων που καθορίζονταν στα κεφάλαια II, III και IV του κανονισμού αυτού (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 16ης Μαρτίου 2004, Danske Busvognmænd κατά Επιτροπής, T-157/01, Συλλογή, EU:T:2004:76, σκέψη 79).

174 Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον, στην προσβαλλόμενη απόφαση, δέχθηκε ότι οι ιταλικές αρχές δεν είχαν επιβάλει μονομερώς στην προσφεύγουσα υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας κατά την έννοια του κανονισμού 1191/69 για το χρονικό διάστημα 1987 έως 2003.

175 Κατά συνέπεια, η πρώτη αιτίαση του τέταρτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

– Επί της δεύτερης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή κακώς εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε την ύπαρξη οικονομικού μειονεκτήματος που να δικαιολογεί την καταβολή αντισταθμίσεως κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 1191/69

176 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι κακώς η Επιτροπή εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η ύπαρξη οικονομικών μειονεκτημάτων προσδιορίστηκε με βάση τις επιπτώσεις της υποχρεώσεως επί του συνόλου της δραστηριότητας της επιχειρήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 1191/69, στο μέτρο κατά το οποίο, εν προκειμένω, ο κίνδυνος υπερβολικής αντισταθμίσεως είχε εξουδετερωθεί από το γεγονός ότι ο υπολογισμός των ζημιών που υπέστη η προσφεύγουσα λόγω των αναληφθεισών υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας πραγματοποιήθηκε εκ των υστέρων.

177 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας και ζητεί να απορριφθεί η εξεταζόμενη αιτίαση.

178 Επισημαίνεται συναφώς ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το οικονομικό μειονέκτημα και ο κίνδυνος υπερβολικής αντισταθμίσεως συνιστούν δύο διακριτά στοιχεία. Ειδικότερα, κατά τα άρθρα 5, 10 και 11 του κανονισμού 1191/69, η απόδειξη οικονομικού μειονεκτήματος είναι αναγκαία για τον καθορισμό του ύψους της αντισταθμίσεως που οφείλεται σε επιχείρηση μεταφοράς λόγω της μονομερούς επιβολής υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας. Αντιθέτως, ο κίνδυνος υπερβολικής αντισταθμίσεως μπορεί να απορρέει από σύνολο παραγόντων που μπορούν να έχουν ως συνέπεια την καταβολή αντισταθμίσεως ανώτερης από εκείνη που οφείλεται στην επιχείρηση αυτή βάσει του κανονισμού. Εν προκειμένω, μολονότι η Επιτροπή όντως εκτίμησε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν ήταν σύμφωνο με το άρθρο 10 του κανονισμού 1191/69, ελλείψει αποτελεσματικής τηρήσεως χωριστών λογαριασμών, η οποία, κατά την Επιτροπή, θα μπορούσε αφ' εαυτής να αποτρέψει τον κίνδυνο υπερβολικής αντισταθμίσεως, εντούτοις δέχθηκε επίσης ότι το προαναφερθέν μέτρο δεν ήταν σύμφωνο με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, λόγω του ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι τα οικονομικά μειονεκτήματα καθορίστηκαν λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της υποχρεώσεως δημόσιας υπηρεσίας στο σύνολο της δραστηριότητας της επιχειρήσεως. Ελλείψει ειδικού επιχειρήματος της προσφεύγουσας με το οποίο να επιχειρείται να καταδειχθεί ότι αντιθέτως αυτή προέβη στη σχετική απόδειξη, η εξεταζόμενη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

– Επί της τρίτης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή εκτίμησε, όπως και το ΜΙΤ, ότι η έκθεση της πλειοψηφίας κακώς δέχθηκε ότι το κεφάλαιο που χρησιμοποιήθηκε δεν περιοριζόταν μόνο στο τμήμα εκείνο του κεφαλαίου που αφορούσε τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας

179 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή εκτίμησε, όπως και το ΜΙΤ, ότι η έκθεση της πλειοψηφίας κακώς δέχθηκε ότι το κεφάλαιο που χρησιμοποιήθηκε δεν περιοριζόταν μόνο στο τμήμα εκείνο του κεφαλαίου που αφορούσε τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας.

180 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας και ζητεί να απορριφθεί η εξεταζόμενη αιτίαση.

181 Συναφώς, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η αιτίαση της προσφεύγουσας δεν ανταποκρίνεται στα πραγματικά περιστατικά. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υιοθέτησε τις επικρίσεις των ιταλικών αρχών κατά της εκθέσεως της πλειοψηφίας αναφορικά με το ύψος του κεφαλαίου που επένδυσε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της εκμεταλλεύσεως των διαπεριφερειακών γραμμών που υπέκειντο σε υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Η προσφεύγουσα παραπέμπει συναφώς στην αιτιολογική σκέψη 62 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επισημαίνεται όμως ότι η αιτιολογική σκέψη αυτή περιλαμβάνεται στο τμήμα εκείνο της προσβαλλομένης αποφάσεως στο οποίο η Επιτροπή συνοψίζει τις παρατηρήσεις της Ιταλικής Δημοκρατίας. Αντιθέτως, στο τμήμα εκείνο της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορά τον χαρακτηρισμό του μέτρου ως ενισχύσεως, η Επιτροπή δεν ακολούθησε την εκτίμηση των ιταλικών αρχών.

– Επί της τέταρτης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή κακώς έκρινε ότι, ελλείψει τηρήσεως χωριστών λογαριασμών, δεν μπορούσε να αποκλειστεί ο κίνδυνος να συνεπάγεται το κοινοποιηθέν μέτρο υπερβολική αντιστάθμιση και ότι, ως εκ τούτου, το μέτρο αυτό δεν ήταν σύμφωνο με την κοινή μέθοδο αντισταθμίσεως που προβλέπει ο κανονισμός 1191/69

182 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι έκρινε ότι, ελλείψει τηρήσεως χωριστών λογαριασμών, δεν μπορούσε να αποκλειστεί ο κίνδυνος να συνεπάγεται το κοινοποιηθέν μέτρο υπερβολική αντιστάθμιση και ότι, ως εκ τούτου, το μέτρο αυτό δεν ήταν σύμφωνο με την κοινή μέθοδο αντισταθμίσεως που προβλέπει ο κανονισμός 1191/69. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συναφώς ότι, πριν το 1992, δεν είχε την υποχρέωση να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς, διότι δεν λάμβανε αντιστάθμιση και ότι, από το 1992 και εξής, δεν ήταν δυνατόν να υπόκειται σε υποχρέωση τηρήσεως χωριστών λογαριασμών, διότι δεν μπορούσαν πλέον να της επιβληθούν μονομερώς υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η απόφαση Antrop κ.λπ., σκέψη 136 ανωτέρω (EU:C:2009:290), δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωσή της. Επίσης, κατά την προσφεύγουσα, η μέθοδος υπολογισμού που προτάθηκε με την έκθεση της πλειοψηφίας καθιστούσε δυνατή την αποτροπή οποιουδήποτε κινδύνου υπερβολικής αντισταθμίσεως, στο μέτρο κατά το οποίο στηριζόταν στον εκ των υστέρων επαναπροσδιορισμό των δαπανών που αντιστοιχούσαν στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας.

183 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

184 Υπογραμμίζεται προκαταρκτικώς ότι η προσφεύγουσα υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι δεν είχε υποχρέωση να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1191/69, στο μέτρο κατά το οποίο ο εν λόγω κανονισμός δεν προέβλεπε πλέον τη δυνατότητα για τις ιταλικές αρχές να της επιβάλουν υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι η απόφαση Antrop κ.λπ., σκέψη 136 ανωτέρω (EU:C:2009:290), δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωσή της, στο μέτρο κατά το οποίο το Δικαστήριο, με την απόφαση αυτή, αποφάνθηκε επί των λεπτομερών κανόνων της κοινής μεθόδου αντισταθμίσεως που προέβλεπε ο κανονισμός 1191/69, όπως ίσχυε μετά την 1η Ιουλίου 1992.

185 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά το άρθρο 10 του κανονισμού 1191/69, όπως αρχικώς ίσχυε, το ποσό της αντισταθμιστικής καταβολής, στην περίπτωση υποχρεώσεως λειτουργίας ή μεταφοράς, πρέπει να είναι ίσο με τη διαφορά μεταξύ της μειώσεως των οικονομικών βαρών και της μειώσεως των εσόδων της επιχειρήσεως, αν το σύνολο ή το αντίστοιχο μέρος αυτής της υποχρεώσεως καταργηθεί για το διάστημα του εξεταζόμενου χρονικού διαστήματος. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η αντιστάθμιση δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερη από τα οικονομικά βάρη που έχει αναλάβει η επιχείρηση στο πλαίσιο της εκπληρώσεως της υποχρεώσεως δημόσιας υπηρεσίας.

186 Επιπλέον, το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1191/69, όπως ίσχυε μετά την 1η Ιουλίου 1992, όριζε τα εξής:

«Όταν μια επιχείρηση μεταφορών εκμεταλλεύεται ταυτόχρονα και υπηρεσίες που υπόκεινται σε υπηρεσίες δημόσιας υπηρεσίας και άλλες δραστηριότητες, οι προαναφερόμενες δημόσιες υπηρεσίες πρέπει να υπάγονται σε διαφορετικές μονάδες ώστε να πληρούνται τουλάχιστον οι ακόλουθοι όροι:

α) οι λογαριασμοί που αντιστοιχούν στην καθεμία από αυτές τις δραστηριότητες εκμετάλλευσης να είναι ξεχωριστοί και τα αντίστοιχα στοιχεία του ενεργητικού να κατανέμονται σύμφωνα με τους ισχύοντες λογιστικούς κανόνες·

[…]»

187 Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, όλες οι επιχειρήσεις μεταφοράς που παρείχαν υπηρεσίες υποκείμενες σε υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας, είτε κατόπιν μονομερούς επιβολής, όπως είναι, ανάλογα με την περίπτωση, οι επιχειρήσεις αστικής,

προαστιακής ή περιφερειακής μεταφοράς, είτε κατόπιν συνάψεως συμβάσεως δημόσιας υπηρεσίας, και ασκούσαν συγχρόνως και άλλες δραστηριότητες, είχαν την υποχρέωση να τηρούν χωριστούς λογαριασμούς μετά την 1η Ιουλίου 1992.

188 Επομένως, ανεξαρτήτως του αν οι ιταλικές αρχές παρέβησαν ή όχι, εν προκειμένω, τα άρθρα 1 και 14 του κανονισμού 1191/69, όπως ίσχυε μετά την 1η Ιουλίου 1992, καθόσον δεν συνήψαν τυπικώς σύμβαση δημόσιας υπηρεσίας κατόπιν των ετήσιων διαδικασιών εκδόσεως των πράξεων παραχωρήσεως για την εκμετάλλευση των διαπεριφερειακών γραμμών, ζήτημα το οποίο απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει υποβάλλοντας εν ανάγκη προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο, η προσφεύγουσα υπείχε, σε ό,τι την αφορούσε, υποχρέωση τηρήσεως χωριστών λογαριασμών.

189 Εντούτοις, επισημαίνεται ότι στον βαθμό που, όπως διαπιστώθηκε στο πλαίσιο της εξετάσεως του πρώτου σκέλους του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα δεν είχε δικαίωμα να ζητήσει αντισταθμίσεις μετά την 1η Ιουλίου 1992, το ζήτημα του αν αυτή είχε ή όχι υποχρέωση τηρήσεως χωριστών λογαριασμών μετά την ημερομηνία αυτή στερείται, στην πράξη, σημασίας στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως.

190 Μένει ωστόσο να διευκρινιστεί αν το κοινοποιηθέν μέτρο ήταν σύμφωνο με το άρθρο 10 του κανονισμού 1191/69, όσον αφορά το χρονικό διάστημα μεταξύ 1987 και 30ής Ιουνίου 1992.

191 Επισημαίνεται συναφώς ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 24 της προσβαλλομένης αποφάσεως, εφόσον δεν ήταν διαθέσιμη η αναλυτική λογιστική κατάσταση για το χρονικό διάστημα 1987 έως 1992, οι πραγματογνώμονες που συνέταξαν την έκθεση της πλειοψηφίας κατένειμαν το κόστος της υπηρεσίας διαπεριφερειακών μεταφορών με λεωφορεία βάσει του ποσοστού εσόδων από τις εν λόγω υπηρεσίες κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Στη συνέχεια, οι πραγματογνώμονες αυτοί υπολόγισαν το συνολικό κόστος στηριζόμενοι στον ισολογισμό κάθε καλυπτόμενης οικονομικής χρήσεως. Περαιτέρω, για τον προσδιορισμό των λειτουργικών δαπανών και μόνο, αφαίρεσαν από το σύνολο των δαπανών όλα τα έξοδα πλην των λειτουργικών (και συγκεκριμένα τους τόκους, το κόστος δανεισμού, τις ζημίες κατά τη μεταβίβαση στοιχείων του ενεργητικού, τις λοιπές ζημίες και έξοδα, την άμεση φορολογία και τα τελικά αποθέματα). Τέλος, οι λειτουργικές δαπάνες που αφορούσαν τις υπηρεσίες τακτικής διαπεριφερειακής μεταφοράς με λεωφορεία προσδιορίστηκαν βάσει του ποσοστού των εσόδων από τις εν λόγω υπηρεσίες.

192 Από τα ανωτέρω έπεται ότι, μολονότι η προκριθείσα από την έκθεση της πλειοψηφίας μέθοδος υπολογισμού της αντισταθμίσεως στηριζόταν όντως, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, σε εκ των υστέρων εξέταση των λογαριασμών της προσφεύγουσας, εντούτοις κατ' εφαρμογήν της μεθόδου αυτής οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την παροχή υπηρεσιών τακτικής διαπεριφερειακής μεταφοράς προσδιορίστηκαν βάσει του ποσοστού των εσόδων που αντιπροσώπευε η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών επί των συνολικών εσόδων της προσφεύγουσας. Όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 129 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η μέθοδος αυτή στηρίζεται στην υπόθεση ότι κάθε παρεχόμενη από την επιχείρηση υπηρεσία πρέπει κατ' ανάγκη να αντιπροσωπεύει το ίδιο ποσοστό δαπανών και εσόδων κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου έτους. Πάντως, όπως δέχεται και η Επιτροπή, πρέπει να θεωρηθεί ότι μια τέτοια υπόθεση είναι, αυτή καθαυτήν, δύσκολα αποδεκτή και δεν μπορεί εκ φύσεως να διασφαλίσει ότι η αντιστάθμιση δεν θα είναι μεγαλύτερη από τα οικονομικά βάρη τα οποία όντως ανέλαβε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας που εκπλήρωσε από το 1987 έως τις 30 Ιουνίου 1992.

193 Επομένως, η τέταρτη αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

194 Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του ως αβάσιμος.

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, κατά τον οποίο η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη, στην προσβαλλόμενη απόφαση, τις εκθέσεις της επιτροπής πραγματογνωμόνων επί των οποίων το Consiglio di Stato δεν είχε ακόμη αποφανθεί, αναμείχθηκε στο δικαιοδοτικό έργο εθνικού δικαστηρίου

195 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρανόμως αναμείχθηκε στην εθνική ένδικη διαδικασία, καθόσον έλαβε υπόψη, στο πλαίσιο της προσβαλλομένης αποφάσεως, την έκθεση της πλειοψηφίας και την έκθεση της μειοψηφίας των πραγματογνωμόνων που διόρισε το Consiglio di Stato, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτελέσεως της αποφάσεως του Consiglio di Stato, σκέψη 33 ανωτέρω. Ειδικότερα, κατά την προσφεύγουσα, οι εκθέσεις αυτές αποτελούν έγγραφα τα οποία συντάχθηκαν κατόπιν αιτήματος του Consiglio di Stato από πραγματογνώμονες που ενεργούσαν ως βοηθοί του δικαστηρίου και των οποίων η εκτίμηση εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου αυτού. Η Επιτροπή, δεχόμενη να λάβει υπόψη τις εκθέσεις της επιτροπής πραγματογνωμόνων, οι οποίες της διαβιβάστηκαν παρανόμως από το MIT, πριν το Consiglio di Stato αποφανθεί επί των εν λόγω εκθέσεων, αποστέρησε το Consiglio di Stato από την εξουσία του προς έκδοση αποφάσεως.

196 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως είναι απαράδεκτος στο μέτρο κατά το οποίο προβλήθηκε για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως. Επίσης, η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας και ζητεί την απόρριψη του εξεταζόμενου λόγου ακυρώσεως.

197 Επιβάλλεται συναφώς η επισήμανση ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως προβλήθηκε για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως, χωρίς η προσφεύγουσα να επικαλείται την εμφάνιση νέων πραγματικών ή νομικών στοιχείων προκειμένου να δικαιολογήσει την εκπρόθεσμη προβολή του. Επιπλέον, ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως δεν αποτελεί ανάπτυξη λόγου που έχει προβληθεί προηγουμένως, άμεσα ή έμμεσα, με το εισαγωγικό δικόγραφο. Επομένως, σύμφωνα με τη νομολογία επί του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991, ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος (βλ. απόφαση της 15ης Μαρτίου 2006, Ιταλία κατά Επιτροπής, T-226/04, EU:T:2006:85, σκέψη 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

198 Κατά τα λοιπά, υπογραμμίζεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε πώς ακριβώς η ενέργεια την οποία προσάπτει στην Επιτροπή αποτελεί παράβαση του δικαίου της Ένωσης ικανή να επηρεάσει τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, με αποτέλεσμα ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως να μην ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991 και να πρέπει, και για τον λόγο αυτό, να κριθεί απαράδεκτος.

199 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

200 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η Simet SpA φέρει τα δικαστικά έξοδά της καθώς και τα δικαστικά έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Γρατσίας Kancheva Wetter

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Μαρτίου 2016.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς 1

Νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις δραστηριότητες της προσφεύγουσας 2

Δίκαιο της Ένωσης 2

Εθνικό δίκαιο 7

Ένδικα βοηθήματα και ένδικα μέσα τα οποία άσκησε η προσφεύγουσα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων 9

Διοικητική διαδικασία 11

Η προσβαλλόμενη απόφαση 11

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων 14

Σκεπτικό 15

Επί του παραδεκτού 15

Επί της ουσίας 16

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του κανονισμού 1191/69 16

– Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά πλάνη περί τα πράγματα 17

– Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά την πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ή την παράλειψη επαρκούς διερευνήσεως της υποθέσεως, όσον αφορά τη συμφωνία της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της Ένωσης 20

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την παραβίαση των αρχών που διέπουν την αποκατάσταση ζημίας που έχουν υποστεί ιδιώτες λόγω παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης από κράτος μέλος 22

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως 23

– Επί της πρώτης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή δεν εξήγησε για ποιους λόγους εκτίμησε ότι οι λογαριασμοί της προσφεύγουσας δεν ήταν αξιόπιστοι 24

– Επί της δεύτερης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή δεν εξήγησε στην προσβαλλόμενη απόφαση γιατί, κατά την άποψή της, ένας συντελεστής αποδόσεως ιδίων κεφαλαίων που υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο (swap) προσαυξημένο κατά 100 μονάδες βάσεως δεν θεωρείται γενικώς κατάλληλος δείκτης για τον υπολογισμό του εύλογου κέρδους 26

Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον η Επιτροπή, σε διάφορα σημεία, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή του κανονισμού 1191/69 27

– Επί της πρώτης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή εσφαλμένως εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα δεν υπέκειτο σε υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας κατά την έννοια του κανονισμού 1191/69 27

– Επί της δεύτερης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή κακώς εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε την ύπαρξη οικονομικού μειονεκτήματος που να δικαιολογεί την καταβολή αντισταθμίσεως κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 1191/69 31

– Επί της τρίτης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή εκτίμησε, όπως και το MIT, ότι η έκθεση της πλειοψηφίας κακώς δέχθηκε ότι το κεφάλαιο που χρησιμοποιήθηκε δεν περιοριζόταν μόνο στο τμήμα εκείνο του κεφαλαίου που αφορούσε τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας 31

– Επί της τέταρτης αιτιάσεως κατά την οποία η Επιτροπή κακώς έκρινε ότι, ελλείψει τηρήσεως χωριστών λογαριασμών, δεν μπορούσε να αποκλειστεί ο κίνδυνος να συνεπάγεται το κοινοποιηθέν μέτρο υπερβολική αντιστάθμιση και ότι, ως εκ τούτου, το μέτρο αυτό δεν ήταν σύμφωνο με την κοινή μέθοδο αντισταθμίσεως που προβλέπει ο κανονισμός 1191/69 32

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, κατά τον οποίο η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη, στην προσβαλλόμενη απόφαση, τις εκθέσεις της επιτροπής πραγματογνωμόνων επί των οποίων το Consiglio di Stato δεν είχε ακόμη αποφανθεί, αναμείχθηκε στο δικαιοδοτικό έργο εθνικού δικαστηρίου 34

Επί των δικαστικών εξόδων 34